Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 14. september 2016
(OR. en)

10973/16
ADD 3

Institutsioonidevaheline dokument:
2016/0206 (NLE)

WTO 195
SERVICES 20
FDI 16
CDN 12

SEADUSANDLIKUD AKTID JA MUUD DOKUMENDID

Teema:	Laiaulatuslik majandus- ja kaubandusleping (CETA) ühelt poolt Kanada ning teiselt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide vahel

2-B LISA

Lepinguosaliste deklaratsioon tariifikvootide haldamise kohta

A JAGU

Deklaratsioon, mis käsitleb veise- ja vasikaliha ning sealiha tariifikvootide Euroopa Liidu poolset haldamist käesoleva lepingu alusel

1. Üldpõhimõtte kohaselt peaks tariifikvootide haldamine olema kaubanduse jaoks võimalikult soodne. Täpsemalt ei tohiks see vähendada ega muuta olematuks turulepääsu võimaldamise kohustusi, milles lepinguosalised on kokku leppinud, see peab olema läbipaistev ja prognoositav ning sellega tuleks minimeerida kauplejate tehingukulud ja maksimeerida kvootide kasutamise määrad ning püüda ära hoida võimalikku spekuleerimist.

Impordilitsentside süsteemi ülesehitus

Kvartaalsed alaperioodid ühe perioodi tariifikvootide kasutamata koguste ülekandmisega teise perioodi

2. Turustusaasta kõigis neljas kvartalis tehakse litsentsitaotluste jaoks kättesaadavaks 25 % aastase tariifikvoodi kogusest.

3. Kvartali lõpus endiselt saadaolevad kogused kantakse kuni turustusaasta lõpuni automaatselt üle järgmisesse kvartalisse.

Impordilitsentside taotlemise tähtaeg

4. Impordilitsentsi taotluste vastuvõtmine lõpeb 45 kalendripäeva enne iga kvartali algust ja impordilitsents antakse välja hiljemalt 30 kalendripäeva enne asjaomase kvartali algust.

5. Kui nõudlus litsentside järele ületab taotlusperioodil asjaomaseks kvartaliks saadaolevaid koguseid, antakse litsentsid võrdelistel alustel.

6. Kui kvartali puhul saadaolevat kogust ei eraldata taotlusperioodi jooksul täielikult, tehakse ülejäänud kogus kättesaadavaks nõuetele vastavatele taotlejatele, kes saavad taotleda seda ülejäänud kvartali jooksul. Impordilitsentse antakse nõudluse korral välja automaatselt seni, kuni asjaomase ajavahemiku saadaolev kogus on täielikult ära jagatud.

Litsentside kehtivus

7. Impordilitsents kehtib:

   a) alates litsentsi väljastamise kuupäevast või selle kvartali alguskuupäevast, mille jaoks litsents on väljastatud, olenevalt sellest, kumb on hilisem;

   b) viis kuud alates punktis a nimetatud kuupäevast või kuni turustusaasta lõpuni, kui see saabub varem.

8. Impordilitsentse võib kasutada ükskõik millises Euroopa Liidu tollipunktis ja mitme saadetise jaoks.

Kõlblikkuskriteeriumid

9. Kõlblikkuskriteeriumide kohaldamise ja kvootide eraldamise meetodi rakendamise tulemusel peaksid kvoodid minema isikutele, kes neid kõige tõenäolisemalt kasutavad, ning ei tohi tekkida imporditõkkeid.

10. Taotlusperioodil kuuluvad nõuetele vastavate taotlejate hulka veise- ja vasikalihaimpordi puhul traditsioonilised veise-, piisoni- või vasikaliha importijad ning sealihaimpordi puhul traditsioonilised veise-, piisoni-, vasika- või sealiha importijad.

11. Taotlusperioodile järgnevas kvartalis, mil litsentsid tehakse kättesaadavaks nõudluse korral, laiendatakse taotlejate kõlblikkuskriteeriume, et hõlmata hulgimüüjad ja akrediteeritud lihatöötlejad.

Tagatised

Impordilitsentsi taotlustega seotud tagatised

12. Koos litsentsitaotlusega esitatakse tagatis, mille suurus on kuni 95 eurot veiseliha tonni ja kuni 65 eurot sealiha tonni kohta.

Litsentsi üleandmine ja vastav tagatis

13. Litsentsid ei ole üleantavad.

Litsentsi tagastamine ja vastav tagatis

14. Kasutamata litsentsikogused võib tagastada enne litsentsi aegumist hiljemalt neli kuud enne turustusaasta lõppu. Iga litsentsiomanik võib tagastada kuni 30 % oma individuaalse litsentsiga hõlmatud kogusest. Sellise koguse tagastamise korral vabastatakse 60 % vastavast tagatisest.

15. Kõik tagastatud kogused tehakse viivitama kättesaadavaks teistele kõlblikele taotlejatele, kes saavad taotleda neid ülejäänud kvartali jooksul. Kui taotlusi ei esitata, kantakse asjaomased kogused üle järgmisesse kvartalisse.

Tagatise vabastamine ning kogu tagatise vabastamine, kui on toimunud 95 % impordist

16. Tagatised vabastatakse proportsionaalselt iga kord pärast tegeliku impordi aset leidmist.

17. Kui importija individuaalse litsentsiga hõlmatud kogusest on tegelikult imporditud 95 %, vabastatakse kogu tagatis.

B JAGU

Deklaratsioon juustu tariifikvootide haldamise kohta
Kanada poolt käesoleva lepingu alusel

1. Üldpõhimõtte kohaselt peaks tariifikvootide haldamine olema kaubanduse jaoks võimalikult soodne. Täpsemalt ei tohi see vähendada ega muuta olematuks turulepääsu võimaldamise kohustusi, milles lepinguosalised on kokku leppinud; see peab olema läbipaistev ja prognoositav, minimeerima kauplejate tehingukulusid, maksimeerima kvootide kasutamise määrasid ning püüdma ära hoida võimalikku spekuleerimist.

2. Kõlblikkuskriteeriumide kohaldamise ja kvootide eraldamise meetodi rakendamise tulemusel peaksid kvoodid minema isikutele, kes neid kõige tõenäolisemalt kasutavad, ning ei tohi tekitada imporditõkkeid.

Impordilitsentside süsteemi ülesehitus

3. Aastane tariifikvoodi kogus eraldatakse igal aastal kõlblikele taotlejatele.

4. Tariifikvootide eraldamise meetod võimaldab igal aastal liituda uutel osalejatel. Üleminekuperioodil – esimesel kuni viiendal aastal – on igal aastal vähemalt 30 % tariifikvoodist kättesaadav uutele osalejatele. Pärast üleminekuperioodi lõppu – alates kuuendast aastast – on uutele osalejatele igal aastal kättesaadav vähemalt 10 % tariifikvoodi kogusest.

5. Tariifikvoodi kogus eraldatakse kalendriaasta põhiselt. Kõikide huvitatud isikute taotlused võetakse vastu ja vaadatakse läbi kooskõlas põllumajandustoodete tariifikvootide haldamise käsitusleppe sätetega, nagu need on määratletud ministeeriumi 7. detsembri 2013. aasta otsuses WT/MIN(13)/39 põllumajanduskokkuleppe artiklis 2, mille kohaselt taotluste esitamiseks on ette nähtud neli kuni kuus nädalat. Import saab alata aasta esimesel päeval.

6. Kui tariifikvooti ei eraldata lõikes 3 nimetatud taotlusprotsessi käigus ära täielikult, pakutakse saadaolevaid koguseid viivitamata nõuetele vastavatele taotlejatele proportsionaalselt neile eraldatud kogusele või vastavalt nõudlusele, kui kogused on pärast esimest pakkumist endiselt saadaval.

Kõlblikkuskriteeriumid

7. Et vastata nõuetele, peab taotleja olema Kanada elanik ja tegutsema aasta jooksul pidevalt Kanada juustusektoris.

8. Üleminekuperioodil – esimesel kuni viiendal aastal – on uus osaleja nõuetele vastav taotleja, kes ei ole Kanadas WTO raames juustu tariifikvoodi omanik.

9. Pärast üleminekuperioodi lõppu – alates kuuendast aastast – on uus osaleja nõuetele vastav taotleja, kes ei ole Kanadas WTO raames juustu tariifikvoodi omanik või kellele ei ole eraldatud käesoleva lepingu alusel eelneval aastal tariifikvooti.

10. Uut osalejat käsitatakse uue osalejana kolm aastat.

11. Kui taotlejat ei käsitata enam uue osalejana, koheldakse teda samamoodi nagu kõiki teisi taotlejaid.

12. Kanada võib otsustada piirata kvoodieraldiste suurust teatava protsendimääraga, kui see leitakse olevat vajalik, et edendada konkurentsivõimelist, õiglast ja tasakaalustatud impordikeskkonda.

Eraldatud impordikvootide ja impordilubade kasutamine

13. Eraldatud tariifikvoot kehtib ühe kvoodiaasta või – juhul kui kvoot on antud pärast kvoodiaasta algust – ülejäänud kvoodiaasta jooksul.

14. Et tagada impordi kooskõla siseturutingimustega ja viia miinimumini kaubandustõkked, on kvoodiomanikul tavaliselt õigus kasutada talle eraldatud kvooti tariifikvoodiga hõlmatud mis tahes toote importimiseks igal ajal aasta jooksul.

15. Importija esitab talle eraldatud kvoodile tuginedes impordiloa taotluse kõikide tariifikvoodiga hõlmatud toote saadetiste kohta, mida ta kavatseb Kanadasse importida. Impordiload väljastatakse taotluse laekumise korral tavaliselt automaatselt Kanada valitsuse elektroonilise loasüsteemi kaudu. Kehtiva poliitika kohaselt tuleb impordiloa taotlus esitada hiljemalt 30 päeva enne kavandatavat impordikuupäeva ning lubade kehtivusaeg algab viis päeva enne ja lõpeb 25 päeva pärast impordikuupäeva.

16. Load ei ole üleantavad.

17. Impordiluba võidakse muuta või tühistada.

18. Võidakse lubada eraldatud kvoodi üleandmist.

19. Kvoodiomaniku suhtes, kes kasutab aasta jooksul vähem kui 95 % talle eraldatud kvoodist, võidakse kohaldada järgmisel aastal alakasutusest tulenevat trahvi, mis väljendub selles, et asjaomasele isikule eraldatakse kvoot, mis kajastab eelmise eraldise tegelikku kasutamist. Kvoodiomanikku, kelle suhtes kavatsetakse kohaldada alakasutusest tulenevat trahvi, teavitatakse trahvi kohaldamisest enne tariifikvoodi lõplikku eraldamist.

20. Kvoodiomanik võib tagastada talle eraldatud kvoodi kasutamata koguse kindlaksmääratud kuupäevani. Tagastatud kogused loetakse alakasutuse trahvi kohaldamisel kasutatuks. Korduva tagastamise eest võidakse karistada.

21. Tagastatud kogused tehakse pärast tagastamistähtaega tavaliselt kättesaadavaks huvitatud kvoodiomanikele, kes ei ole tagastanud ühtki oma kvoodi kasutamata kogust. Kui koguseid jääb pärast seda üle, võidakse neid pakkuda muudele huvitatud kolmandatele isikutele.

22. Tagastamistähtajaks määratakse kuupäev, mis on piisavalt varajane, et anda tagastatud koguste kasutamiseks küllalt aega, ent samal ajal piisavalt hiline, et võimaldada kvoodiomanikel teha kindlaks oma impordivajadused aasta lõpuni – võimaluse korral jääb kõnealune tähtaeg kvoodiaasta keskpaika.

4-A LISA

KOOSTÖÖ MOOTORSÕIDUKEID KÄSITLEVATE EESKIRJADE VALDKONNAS

Artikkel 1

Eesmärgid ja otstarve

1. Lepinguosalised kinnitavad Kanada ja Euroopa Ühenduse vahelist koostööd teaduse ja tehnoloogia valdkonnas.

2. Lepinguosalised kinnitavad oma ühiselt võetud kohustust parandada sõidukite ohutust ja keskkonnatoimet ning suurendada ühtlustamisjõupingutusi, mida tehakse ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni (UNECE) *sõidukieeskirjade ühtlustamise ülemaailmse foorumi (WP.29) hallatava 1998. aasta üldise kokkuleppe* (edaspidi „*1998. aasta üldine kokkulepe*“) raames.

3. Lepinguosalised kinnitavad oma kohustust suurendada oma jõupingutusi käesoleva peatüki ja kahekümne esimese peatüki („Õigusalane koostöö“) kohase õigusalase koostöö valdkonnas.

4. Lepinguosalised tunnistavad kummagi lepinguosalise õigust määrata kindlaks oma soovitud tervise-, ohutuse ning keskkonna- ja tarbijakaitse tase.

5. Lepinguosalised soovivad edendada koostööd ja suurendada ressursside tõhusat kasutust mootorsõidukite tehniliste eeskirjadega seotud küsimustes viisil, mis ei kahjusta kummagi lepinguosalise suutlikkust täita oma kohustusi.

6. Käesoleva lisa otstarve on tugevdada koostööd ja parandada suhtlust, sealhulgas teabevahetust, uute tehniliste eeskirjade või seonduvate standardite väljatöötamiseks tehtava mootorsõidukite ohutuse ja keskkonnatoime alase teadustegevuse valdkonnas, et edendada üldiste tehniliste eeskirjade kohaldamist ja tunnustamist *1998. aasta üldise kokkuleppe* raames ning võimalikku tulevast lepinguosaliste vahelist ühtlustamist seoses täiustamise ja muu arenguga mootorsõidukite tehniliste eeskirjade või nendega seotud standardite valdkonnas.

Artikkel 2

Koostöövaldkonnad

Lepinguosalised püüavad jagada teavet ja teha koostööd seoses tegevusega järgmistes valdkondades:

a) tehniliste eeskirjade või seonduvate standardite väljatöötamine ja kehtestamine;

b) tehniliste eeskirjade või seonduvate standardite rakendamisjärgne läbivaatamine;

c) mootorsõidukite tehniliste eeskirjade või seonduvate standardite alase tarbijatele suunatud teabe väljatöötamine ja levitamine;

d) sõidukeid käsitlevate uute ohutuseeskirjade või seonduvate standardite väljatöötamisega ning kõrgetasemelise heite vähendamise ja elektrisõidukite tehnoloogiaga seotud uuringute, teabe ja tulemuste vahetamine ning

e) ohutuse või heitega seotud puudujääkide ja tehniliste eeskirjade eiramise kindlakstegemist käsitleva olemasoleva teabe vahetamine.

Artikkel 3

Koostöövormid

Lepinguosalised püüavad jätkata mootorsõidukite tehniliste eeskirjade või seonduvate standardite valdkonnas avatud ja pidevat dialoogi. Selleks lepinguosalised:

a) kohtuvad vähemalt kord aastas (sh kohtumised, mis toimuvad WP.29 istungite raames) videokonverentsi vahendusel või silmast silma vaheldumisi Kanadas ja Euroopa Liidus;

b) vahetavad teavet riigisiseste ja rahvusvaheliste programmide ja tegevuskavade, sealhulgas uute tehniliste eeskirjade või seonduvate standardite väljatöötamisega seotud teadusprogrammide kavandamise kohta;

c) elavdavad ja edendavad ühiselt tehniliste eeskirjade suuremat rahvusvahelist ühtlustamist mitmepoolsete foorumite kaudu, nagu *1998. aasta üldine kokkulepe*, sealhulgas tehes koostööd sellist tegevust toetavate algatuste kavandamisel;

d) jagavad ja arutavad mootorsõidukite ohutuse ja keskkonna alaseid tehnilisi eeskirju või seonduvaid standardeid käsitlevaid teadus- ja arenduskavu;

e) teevad ühisanalüüse, töötavad välja vastastikku kasulikke, praktilisi ja mugavaid metoodikaid ja käsitlusviise, et toetada ja hõlbustada mootorsõidukite tehniliste eeskirjade või seonduvate standardite väljatöötamist, ning

f) töötavad välja koostööd käsitlevad lisasätted.

Artikkel 4

ÜRO eeskirjade Kanada poolne inkorporeerimine

1. Lepinguosalised tunnistavad, et Kanada on inkorporeerinud koos vajalikuks peetud kohandustega ÜRO eeskirjades sisalduvad tehnilised eeskirjad oma *mootorsõidukite ohutuse eeskirjadesse* (C.R.C., c. 1038), nagu need on loetletud 4-A-1 lisas.

2. Kanada säilitab oma õiguse kohandada oma õigusakte, sealhulgas muutes seda, millised ÜRO eeskirjad on inkorporeeritud tema õigusesse, või seda, mil viisil või kui suures ulatuses on kõnealused eeskirjad inkorporeeritud tema õigusesse. Enne selliste muudatuste tegemist teavitab Kanada Euroopa Liitu ja on valmis andma nõudmise korral teavet kõnealuste muudatuste põhjuste kohta. Kanada jätkab asjakohaste ÜRO eeskirjade tunnustamist, välja arvatud juhul, kui sellega kaasneks madalam ohutuse tase kui kehtestatud muudatustega või kui see kahjustaks Põhja-Ameerika integratsiooni.

3. Lepinguosalised peavad tehnilisi konsultatsioone, et määrata hiljemalt kolm aastat pärast käesoleva lepingu jõustumist kindlaks, kas 4-A-2 lisas loetletud ÜRO eeskirjades sisalduvad tehnilised eeskirjad tuleks samuti inkorporeerida koos mis tahes Kanada poolt vajalikuks peetavate kohandustega Kanada *mootorsõidukite ohutuse eeskirjadesse*. Kõnealused tehnilised eeskirjad tuleks inkorporeerida, välja arvatud juhul, kui sellega kaasneks madalam ohutuse tase kui Kanada eeskirjadega või kui see kahjustaks Põhja-Ameerika integratsiooni

4. Samuti peavad lepinguosalised täiendavaid tehnilisi konsultatsioone, et määrata kindlaks, kas 4-A-2 lisasse tuleks lisada muid tehnilisi eeskirju.

5. Kanada koostab ja säilitab loetelu ÜRO eeskirjades sisalduvatest tehnilistest eeskirjadest, mis inkorporeeritakse Kanada *mootorsõidukite ohutuse eeskirjadesse*. Kanada teeb selle loetelu avalikkusele kättesaadavaks.

6. Püüdes edendada õigusnormide lähendamist, vahetavad lepinguosalised teavet, niivõrd kui see on võimalik, oma mootorsõidukite ohutusega seotud tehniliste eeskirjade kohta.

Artikkel 5

Teise lepinguosalise tehniliste eeskirjade arvessevõtmine

Kui lepinguosaline töötab mootorsõidukite ja nende osade jaoks välja uue tehnilise eeskirja või muudab olemasolevat, võtab ta arvesse teise lepinguosalise tehnilisi eeskirju, sealhulgas neid, mis on kehtestatud UNECE *sõidukieeskirjade ühtlustamise ülemaailmse foorumi (WP.29)* raames. Lepinguosaline esitab teise lepinguosalise taotluse korral selgituse selle kohta, mil määral ta võttis oma uute tehniliste eeskirjade väljatöötamisel arvesse kõnealuse teise lepinguosalise tehnilisi eeskirju.

Artikkel 6

Koostöö Ameerika Ühendriikidega

Lepinguosalised tunnistavad oma ühist huvi teha mootorsõidukeid käsitlevate tehniliste eeskirjade valdkonnas koostööd Ameerika Ühendriikidega. Kui Euroopa Liit ja Ameerika Ühendriigid sõlmivad lepingu või kokkuleppe oma vastavate mootorsõidukitega seotud tehniliste eeskirjade ühtlustamise kohta, teevad lepinguosalised koostööd, et määrata kindlaks, kas ka nemad peaksid sõlmima sarnase lepingu või kokkuleppe.

4-A-1 LISA

4-A lisa artikli 4 lõikes 1 osutatud loetelu

ÜRO eeskiri	ÜRO eeskirja nimetus	Täielikult või osaliselt ÜRO eeskirja hõlmav Kanada eeskiri	Täielikult või osaliselt ÜRO eeskirja hõlmava Kanada eeskirja nimetus
Nr 98	Ühtsed sätted, milles käsitletakse mootorsõidukite gaasilahendusega valgusallikatega varustatud esilaternate tüübikinnitust	CMVSS 108*	Valgustussüsteem ja valgust tagasi peegeldavad seadmed
Nr 112	Ühtsed sätted mootorsõidukite selliste esilaternate tunnustamise kohta, mis kiirgavad asümmeetrilist lähituld või kaugtuld või mõlemat ja on varustatud hõõglampide ja/või LED-moodulitega	CMVSS 108*	Valgustussüsteem ja valgust tagasi peegeldavad seadmed
Nr 113	Ühtsed sätted mootorsõidukite selliste esilaternate tunnustamise kohta, mis kiirgavad asümmeetrilist lähituld või kaugtuld või mõlemat ja on varustatud hõõglampidega	CMVSS 108*	Valgustussüsteem ja valgust tagasi peegeldavad seadmed
Nr 51	Ühtsed sätted vähemalt neljarattaliste mootorsõidukite tunnustamise kohta mürataseme alusel	CMVSS 1106*	Müratase

ÜRO eeskiri	ÜRO eeskirja nimetus	Täielikult või osaliselt ÜRO eeskirja hõlmav Kanada eeskiri	Täielikult või osaliselt ÜRO eeskirja hõlmava Kanada eeskirja nimetus
Nr 41	Ühtsed sätted, mis käsitlevad mootorrataste tüübikinnitust seoses müraga	CMVSS 1106*	Müratase
Nr 11	Ühtsed sätted sõidukite tüübikinnituse kohta seoses uksesulgurite ja uksekinnituskomponentidega	CMVSS 206*	Ukselukud ja uksekinnituskomponendid
Nr 116 (ainult kasutustõkis)	Ühtsed sätted, milles käsitletakse mootorsõidukite kaitset omavolilise kasutamise eest (ainult kasutustõkis)	CMVSS 114*	Kasutustõkis ja veeremistõkis
Nr 42	Ühtsed sätted, milles käsitletakse sõidukite tüübikinnitust seoses eesmiste ja tagumiste allasõidutõketega (kaitserauad jms)	CMVSS 215*	Kaitserauad
Nr 78	Ühtsed sätted, milles käsitletakse L1-, L2-, L3-, L4- ja L5-kategooria sõidukite tüübikinnitust seoses pidurdamisega	CMVSS 122*	Mootorratta pidurisüsteemid
Nr 8	Ühtsed sätted, milles käsitletakse mootorsõidukite asümmeetrilist lähituld, kaugtuld või mõlemat tuld kiirgavate ja halogeenhõõglampidega (H1, H2, H3, HB3, HB4, H7, H8, H9, HIR1, HIR2 ja/või H11) varustatud esilaternate tüübikinnitust	CMVSS 108*	Valgustussüsteem ja valgust tagasi peegeldavad seadmed

ÜRO eeskiri	ÜRO eeskirja nimetus	Täielikult või osaliselt ÜRO eeskirja hõlmav Kanada eeskiri	Täielikult või osaliselt ÜRO eeskirja hõlmava Kanada eeskirja nimetus
Nr 20	Ühtsed sätted, milles käsitletakse mootorsõidukite asümmeetrilist lähituld, kaugtuld või mõlemat tuld kiirgavate ja halogeenhõõglampidega (H4 lampidega) varustatud esilaternate tüübikinnitust	CMVSS 108*	Valgustussüsteem ja valgust tagasi peegeldavad seadmed
Nr 31	Ühtsed sätted, milles käsitletakse mootorsõidukite Euroopa asümmeetrilise valgusjaotusega lähi- või kaugtuld või mõlemat tuld kiirgavate esitulede lamplaternate tüübikinnitust	CMVSS 108*	Valgustussüsteem ja valgust tagasi peegeldavad seadmed
Nr 57	Mootorrataste ja mootorratastena käsitletavate sõidukite esilaternate tüübikinnituse ühtsed sätted	CMVSS 108*	Valgustussüsteem ja valgust tagasi peegeldavad seadmed
Nr 72	Ühtsed sätted, milles käsitletakse mootorrataste asümmeetrilist lähituld ja kaugtuld kiirgavate ja halogeenlampidega (HS_1 lampidega) varustatud esilaternate tüübikinnitust	CMVSS 108*	Valgustussüsteem ja valgust tagasi peegeldavad seadmed
Nr 13-H (ainult elektrooniline stabiilsuskontroll)	Ühtsed sätted, milles käsitletakse sõiduautode tüübikinnitust seoses pidurisüsteemiga (ainult elektrooniline stabiilsuskontroll)	CMVSS 126	Elektroonilised stabiilsuskontrollisüsteemid

ÜRO eeskiri	ÜRO eeskirja nimetus	Täielikult või osaliselt ÜRO eeskirja hõlmav Kanada eeskiri	Täielikult või osaliselt ÜRO eeskirja hõlmava Kanada eeskirja nimetus
Nr 60	Ühtsed sätted, milles käsitletakse kaherattaliste mootorrataste ja mopeedide tüübikinnitust seoses juhi käitatavate juhtseadistega, kaasa arvatud juhtseadiste, märgulampide ja indikaatorite tähistus	CMVSS 123	Mootorratta juhtseadised ja näidikud
Nr 81	Ühtsed sätted, mis käsitlevad külghaagisega või külghaagiseta kaherattaliste mootorsõidukite tahavaatepeeglite tüübikinnitust seoses nende tahavaatepeeglite paigaldamisega juhtraua külge	CMVSS 111	Peeglid

* Sõnastus seisuga 13. veebruar 2013.

4-A-2 LISA

4-A lisa artikli 4 lõikes 3 osutatud loetelu

ÜRO eeskiri	ÜRO eeskirja nimetus
Nr 12	Ühtsed sätted, mis käsitlevad sõidukite tüübikinnitust seoses juhi kaitsega roolimehhanismi eest kokkupõrke korral
Nr 17	Sõidukite tüübikinnituse ühtsed sätted seoses istmete, nende kinnituspunktide ja võimalike peatugedega
Nr 43	Ühtsed sätted ohutute klaaspindade ja nende sõidukitele paigaldamise tüübikinnituse kohta
Nr 48	Sõidukite tüübikinnituse ühtsed sätted seoses valgustus- ja valgussignaalseadmete paigaldamisega
Nr 87	Mootorsõidukite päevatulelaternate tüübikinnituse ühtsed sätted
Nr 53	Kategooria L_3 sõidukite tüübikinnitust käsitlevad ühtsed sätted seoses valgustus- ja valgussignaalseadmete paigaldamisega
Nr 116	Ühtsed tehnonõuded seoses mootorsõidukite kaitsega omavolilise kasutamise eest
Nr 123	Ühtsed sätted, mis käsitlevad mootorsõidukite tüübikinnitust seoses kohanduvate esitulede süsteemiga (AFS)

5-A LISA

PÄDEVAD ASUTUSED

Euroopa Liidu pädevad asutused

1. Kontroll on jagatud liikmesriikide riiklike asutuste ja Euroopa Komisjoni vahel. Seoses sellega kohaldatakse järgmisi sätteid:

   a) Kanadasse eksportimisel vastutavad liikmesriigid tootmistingimuste ja -nõuete kontrollimise eest, sealhulgas kohustuslike kontrollide või auditite eest ning kokkulepitud sanitaar- ja fütosanitaarmeetmetele ja -nõuetele vastavust kinnitavate veterinaarsertifikaatide väljastamise eest;

   b) Kanadast importimisel vastutavad liikmesriigid impordi Euroopa Liidu imporditingimustele vastavuse kontrollimise eest ning

   c) Euroopa Komisjon vastutab üldise koordineerimise, kontrollsüsteemide kontrollide või auditite ja vajalike meetmete, sealhulgas seadusandliku tegevuse eest, et tagada käesoleva lepingu standardite ja nõuete ühtne kohaldamine.

Kanada pädevad asutused

2. Kui ei ole märgitud teisiti, vastutavad sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete kohaldamise eest seoses kodumaiste, eksporditud ja imporditud loomade ja loomsete saaduste ning taimede ja taimsete saadustega ning sanitaar- ja fütosanitaarmeetmetele ja -nõuetele vastavust kinnitavate veterinaarsertifikaatide väljastamise eest järgmised asutused:

   a) Kanada Toiduinspektsioon (CFIA);

   b) vajaduse korral Tervishoiuamet või

   c) nende õigusjärglasest üksus, kellest on teatatud teisele lepinguosalisele.

5-B LISA

PIIRKONDLIKUD TINGIMUSED

Haigused, mille puhul võib vastu võtta piirkondadeks jaotamise otsuseid.

Haigused

1. Suu- ja sõrataud

2. Vesikulaarne stomatiit

3. Sigade vesikulaarhaigus

4. Veiste katk

5. Väikemäletsejaliste katk

6. Veiste nakkav pleuropneumoonia

7. Nodulaarne dermatiit

8. Rift Valley palavik

9. Lammaste katarraalne palavik

10. Lammaste rõuged ja kitsede rõuged

11. Hobuste Aafrika katk

12. Sigade Aafrika katk

13. Sigade klassikaline katk

14. Teatamiskohustuslik lindude gripp

15. Newcastle'i haigus

16. Hobuste Venezuela entsefalomüeliit

17. Episootiline hemorraagia (EHD)

Veeloomade haigused

Lepinguosalised võivad arutada veeloomade haiguste loetelu Maailma Loomatervise Organisatsiooni (OIE) veeloomade tervise koodeksi alusel.

5-C LISA

PIIRKONDLIKE TINGIMUSTE TUNNUSTAMISE PROTSESS

Loomahaigused

Lepitakse kokku hilisemas etapis.

Taimekahjurid

Lepitakse kokku hilisemas etapis.

5-D LISA

SAMAVÄÄRSUSE KINDLAKSMÄÄRAMISE, TUNNUSTAMISE JA SÄILITAMISE SUUNISED

Samaväärsuse kindlaksmääramine ja tunnustamine

Lepitakse kokku hilisemas etapis.

Samaväärsuse säilitamine

1. Kui lepinguosaline kavatseb võtta vastu või tunnistada kehtetuks sanitaar- ja fütosanitaarmeetme või seda muuta valdkonnas, mille puhul ta on tunnustanud artikli 5.6 lõike 3 punkti a kohaselt samaväärsust või artikli 5.6 lõike 3 punkti b kohaselt võimalust saavutada asjakohane kaitsetase, peaks asjaomane lepinguosaline:

   a) hindama, kas asjaomase sanitaar- ja fütosanitaarmeetme vastuvõtmine, muutmine või kehtetuks tunnistamine võib mõjutada kõnealust tunnustamist ning

   b) teatama teisele lepinguosalisele oma kavatsusest võtta vastu või tunnistada kehtetuks asjaomane sanitaar- ja fütosanitaarmeede või seda muuta ning punkti a kohasest hindamisest. Teatada tuleb nii varasel etapil, et on veel võimalik teha muudatusi ja võtta arvesse esitatud märkusi.

2. Kui lepinguosaline võtab vastu või tunnistab kehtetuks sanitaar- ja fütosanitaarmeetme või muudab seda valdkonnas, mille puhul ta on tunnustanud samaväärsust või võimalust saavutada asjakohane kaitsetase, peaks importiv lepinguosaline jätkuvalt nõustuma vastavalt vajadusele kas artikli 5.6 lõike 3 punktis a sätestatud samaväärsuse või artikli 5.6 lõike 3 punktis b sätestatud asjakohase kaitsetaseme saavutamise võimaluse tunnustamisega kõnealuses valdkonnas, kuni ta on teatanud eksportivale lepinguosalisele, kas tuleb täita eritingimusi, ja – juhul kui see nii on – on need tingimused eksportivale lepinguosalisele esitanud. Importiv lepinguosaline peaks konsulteerima kõnealuste eritingimuste väljatöötamisel eksportiva lepinguosalisega.

5-E LISA

SANITAAR- JA FÜTOSANITAARMEETMETE TUNNUSTAMINE

Üldmärkused

1. Kui lepinguosaline muudab käesolevas lisas loetletud sanitaar- ja fütosanitaarmeedet, kohaldatakse teiselt lepinguosaliselt pärit impordi suhtes muudetud sanitaar- ja fütosanitaarmeedet, võttes arvesse 5-D lisa punkti 2. Muudetud sanitaar- ja fütosanitaarmeetmed leiab kummagi lepinguosalise õigusalastest väljaannetest.

2. Kui importiv lepinguosaline otsustab, et käesolevas lisas nimetatud eritingimus ei ole enam vajalik, teatab ta teisele lepinguosalisele kooskõlas artikliga 26.5, et ta ei kohalda enam kõnealust eritingimust teiselt lepinguosaliselt pärit impordi suhtes.

3. Suurema kindluse huvides tuleb märkida, et vajaduse korral kohaldatakse teiselt lepinguosaliselt pärit impordi suhtes importiva lepinguosalise sanitaar- ja fütosanitaarmeedet, mida ei ole käesolevas lisas nimetatud, või importiva lepinguosalise meedet, mis ei ole sanitaar- ja fütosanitaarmeede.

Sanitaarmeetmed

Sanitaar- ja fütosanitaar-meetme valdkond	Eksport Euroopa Liidust Kanadasse			Eksport Kanadast Euroopa Liitu		
	Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaarmeede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed**	**Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**
Sperma						
Veised						
Looma-tervis	Direktiiv 88/407	– *Loomatviseseadus*, S.C. 1990, c. 21 – *Loomatervise-eeskirjad*, C.R.C., c. 296	Seemendusjaam peab olema kliiniliselt vaba paratuberkuloosist	– *Loomatervi-seseadus* – *looma-tervise-eeskirjad* – CFIA kunstliku seemen-damise programm	Direktiiv 88/407	1. Veiste ensootiline leukoos: (seerum) ensüümimmuunsorptsioonanalüüs. Lisaks tuleks pärast tulevase doonorpulli võõrutamist teha tulevase doonorpulli emaloomale võimaluse korral ensüümimmuunsorptsioonanalüüs veiste ensootilise leukoosi suhtes, mis peab andma negatiivse tulemuse. Ensüümimmuunsorptsioonanalüüsi tegemist emalooma puhul nõutakse sperma eksportimisel Euroopa Liidu liikmesriikidesse juhul, kui sperma on kogutud doonorpullilt enne doonorpulli 24 kuu vanuseks saamist, ning kõnealuse analüüsi tulemus peab olema negatiivne. Kõnealust analüüsi ei nõuta, kui tulevane doonorpull on pärit Kanada karjast, mis on akrediteeritud seoses veiste ensootilise leukoosiga.

Sanitaar- ja füto-sanitaar-meetme valdkond	Eksport Euroopa Liidust Kanadasse			Eksport Kanadast Euroopa Liitu		
	Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaarmeede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed**	**Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**
						2. Veiste nakkav rinotrahheiit: (seerum) ensüümimmuunsorptsioonanalüüs. Veiste nakkava rinotrahheiidi suhtes negatiivsetes ettevõtetes, mis on heaks kiidetud seoses ekspordiga Euroopa Liitu, tuleb testida kaks korda aastas kõiki loomi veiste nakkava rinotrahheiidi suhtes. Üksnes veiste nakkava rinotrahheiidi suhtes negatiivsetel ettevõtetel on lubatud eksportida spermat Euroopa Liitu.
Embrüod						
***In vivo* viljastamise teel saadud veiseembrüod**						
Looma-tervis	Direktiiv 89/556	– *Loomatviseseadus* *– loomatervise-eeskirjad, XIII osa*		– *Loomatervi-seseadus* *– looma-tervise-eeskirjad* – CFIA embrüode ekspordi heaks-kiitmise programm	Direktiiv 89/556 Otsused 2006/168 ja 2007/240	1. Emased doonorloomad viibisid embrüode kogumisele vahetult eelnenud kuue kuu jooksul Kanadas kuni kahes karjas, a) mis olid ametliku kinnituse kohaselt tuberkuloosivabad, b) mis olid ametliku kinnituse kohaselt brutselloosivabad, c) mis olid vabad veiste ensootilisest leukoosist, või karjas, kus ühelgi loomal ei esinenud eelneva kolme aasta jooksul veiste ensootilise leukoosi kliinilisi tunnuseid, ja

Sanitaar- ja füto-sanitaar-meetme valdkond	Eksport Euroopa Liidust Kanadasse			Eksport Kanadast Euroopa Liitu		
	Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaarmeede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed**	**Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**
						d) kus ühelgi veisel ei esinenud eelneva 12 kuu jooksul veiste nakkava rinotrahheiidi / nakkava pustuloosse vulvovaginiidi kliinilisi tunnuseid. 2. Emase doonorlooma asukohast 10 kilomeetri raadiuses ei esinenud embrüo kogumisele eelnenud 30 päeva jooksul episootilise hemorraagia puhangut. 3. Sperma on kogutud ja seda on säilitatud seemendusjaamades või seda on säilitatud säilituskeskustes, mille on heaks kiitnud CFIA, või sperma on kogutud ja seda on säilitatud seemendus-jaamades või seda on säilitatud säilituskeskustes, mille on heaks kiitnud sellise kolmanda riigi pädev asutus, millel on lubatud eksportida Euroopa Liitu spermat, või sperma on eksporditud Euroopa Liidust.

Sanitaar- ja füto-sanitaar-meetme valdkond	Eksport Euroopa Liidust Kanadasse			Eksport Kanadast Euroopa Liitu		
	Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaarmeede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed**	**Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**
Värske liha						
Mäletsejalised, hobused, sead, kodulinnud, tehistingimustes peetavad hirved, küülikud ja silerinnalised linnud						
Rahva-tervis	Määrused 852/2004, 853/2004, 854/2004, 2073/2005 ja 2015/1375	– *Lihakontrolliseadus,* R.S.C. 1985, c. 25 (1st Supp.) – *lihakontrolli-eeskirjad, 1990*, S.O.R./90-288 – *toidu- ja ravimiseadus,* R.S.C., 1985, c. F-27 – *toidu- ja ravimieeskirjad,* C.R.C., c. 870	1. Transmissiivset spongioosset entsefalopaatiat käsitlevate Kanada eeskirjade järgimine. 2. Pikem viivitamine siseelundite eemaldamisel ei ole lubatud. 3. Importiva lepinguosalise mikrobioloogiliste toiduohutuskriteeriumide täitmine. 4. Sealiha, mis on ette nähtud kasutamiseks valmistoidus, kontrollitakse või külmutatakse vastavalt komisjoni rakendusmäärusele (EL) 2015/1375.	– *Liha-kontrolli-seadus* – *liha-kontrolli-eeskirjad, 1990* – *toidu- ja ravimi-seadus* – *toidu- ja ravimi-eeskirjad*	Määrused 852/2004, 853/2004, 854/2004, 2073/2005 ja 2015/1375	Vt A liide

Sanitaar- ja füto-sanitaar-meetme valdkond	Eksport Euroopa Liidust Kanadasse			Eksport Kanadast Euroopa Liitu		
	Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaarmeede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed**	**Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**
			5. Vere kogumisel kasutatakse suletud verekogumismeetodit. 6. Hädatapmise korras hukatud loomade liha ei ole kauplemiskõlblik.			
Lihatooted						
Mäletsejalised, hobused, sead, kodulinnud ja tehistingimustes peetavad ulukid						
Rahva-tervis	Määrused 852/2004, 853/2004, 854/2004 ja 2073/2005	– *Lihakontrolliseadus* – *lihakontrolli-eeskirjad, 1990* – *toidu- ja ravimiseadus* – *toidu- ja ravimieeskirjad*	1. Toodete valmistamisel kasutatav värske liha vastab kohaldatavatele eritingimustele, v.a 4. eritingimus, kui lõpptoodet kuumtöödeldakse temperatuurini, mis on piisav keeritsusside hävitamiseks. 2. Importiva lepinguosalise tootestandardite järgimine.	– *Liha-kontrolli-seadus* – *lihakont-rolli-eeskirjad, 1990* – *toidu- ja ravimi-seadus* – *toidu- ja ravimi-eeskirjad*	Määrused 852/2004, 853/2004, 854/2004 ja 2073/2005	1. Toodete valmistamisel kasutatav värske liha vastab kohaldatavatele eritingimustele, v.a A liite 6. eritingimuse punkt a, kui lõpptoodet kuumtöödeldakse temperatuurini, mis on piisav keeritsusside hävitamiseks. 2. Importiva lepinguosalise tootestandardite järgimine. 3. Importiva lepinguosalise mikrobioloogiliste toiduohutuskriteeriumide täitmine.

Sanitaar- ja füto-sanitaar-meetme valdkond	Eksport Euroopa Liidust Kanadasse			Eksport Kanadast Euroopa Liitu		
	Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaarmeede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed**	**Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**
			3. Importiva lepinguosalise mikrobioloogiliste toiduohutuskriteeriumide täitmine.			
Hakkliha, lihavalmistised						
Mäletsejalised, hobused, sead, kodulinnud ja tehistingimustes peetavad ulukid						
Rahva-tervis	Määrused 852/2004, 853/2004, 854/2004 ja 2073/2005	– *Lihakontrolliseadus* – *lihakontrolli-eeskirjad, 1990* – *toidu- ja ravimiseadus* – *toidu- ja ravimieeskirjad*	1. Toodete valmistamisel kasutatav värske liha vastab kohaldatavatele eritingimustele. 2. Importiva lepinguosalise tootestandardite järgimine. 3. Importiva lepinguosalise mikrobioloogiliste toiduohutuskriteeriumide täitmine.	– *Liha-kontrolli-seadus* – *liha-kontrolli-eeskirjad, 1990* – *toidu- ja ravimi-seadus* – *toidu- ja ravimi-eeskirjad*	Määrused 852/2004, 853/2004, 854/2004 ja 2073/2005	1. Toodete valmistamisel kasutatav värske liha vastab kohaldatavatele eritingimustele. 2. Importiva lepinguosalise tootestandardite järgimine. 3. Importiva lepinguosalise mikrobioloogiliste toiduohutuskriteeriumide täitmine.

Sanitaar- ja füto-sanitaar-meetme valdkond	Eksport Euroopa Liidust Kanadasse			Eksport Kanadast Euroopa Liitu		
	Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaarmeede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed**	**Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**
Inimtoiduks ettenähtud töödeldud loomne valk						
Mäletsejalised, hobused, sead, kodulinnud ja tehistingimustes peetavad ulukid						
Rahva-tervis	Määrused 852/2004, 853/2004 ja 854/2004	– *Lihakontrolliseadus* – *lihakontrolli-eeskirjad, 1990* – *toidu- ja ravimiseadus* – *toidu- ja ravimieeskirjad*	1. Toodete valmistamisel kasutatav värske liha vastab kohaldatavatele eritingimustele, v.a 4. eritingimus, kui lõpptoodet kuumtöödeldakse temperatuurini, mis on piisav keeritsusside hävitamiseks. 2. Importiva lepinguosalise tootestandardite järgimine.	– *Liha-kontrolli-seadus* – *liha-kontrolli-eeskirjad, 1990* – *toidu- ja ravimi-seadus* – *toidu- ja ravimi-eeskirjad*	Määrused 852/2004, 853/2004 ja 854/2004	1. Toodete valmistamisel kasutatav värske liha vastab kohaldatavatele eritingimustele, v.a A liite 6. eritingimuse punkt a, kui lõpptoodet kuumtöödeldakse temperatuurini, mis on piisav keeritsusside hävitamiseks. 2. Importiva lepinguosalise tootestandardite järgimine.

Sanitaar- ja füto-sanitaar-meetme valdkond	Eksport Euroopa Liidust Kanadasse			Eksport Kanadast Euroopa Liitu		
	Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaarmeede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed**	**Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**
Inimtoiduks ettenähtud sulatatud loomne rasv						
Mäletsejalised, hobused, sead, kodulinnud ja tehistingimustes peetavad ulukid						
Rahva-tervis	Määrused 852/2004, 853/2004 ja 854/2004	– *Lihakontrolliseadus* – *lihakontrolli-eeskirjad, 1990* – *toidu- ja ravimiseadus* – *toidu- ja ravimieeskirjad*	1. Toodete valmistamisel kasutatav värske liha vastab kohaldatavatele eritingimustele, v.a 4. eritingimus. 2. Importiva lepinguosalise tootestandardite järgimine.	– *Liha-kontrolli-seadus* – *liha-kontrolli-eeskirjad, 1990* – *toidu- ja ravimi-seadus* – *toidu- ja ravimi-eeskirjad*	Määrused 852/2004, 853/2004 ja 854/2004	1. Toodete valmistamisel kasutatav värske liha vastab kohaldatavatele eritingimustele, v.a A liite 6. eritingimuse punkt a. 2. Importiva lepinguosalise tootestandardite järgimine.

Sanitaar- ja füto-sanitaar-meetme valdkond	Eksport Euroopa Liidust Kanadasse			Eksport Kanadast Euroopa Liitu		
	Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaarmeede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed**	**Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**
Inimtoiduks ettenähtud loomasooled						
Veised, lambad, kitsed ja sead						
Rahva-tervis	Määrused 852/2004, 853/2004 ja 854/2004	– *Lihakontrolliseadus* – *lihakontrolli-eeskirjad, 1990* – *toidu- ja ravimiseadus* – *toidu- ja ravimieeskirjad*	Transmissiivset spongioosset entsefalopaatiat käsitlevate Kanada eeskirjade järgimine	– *Liha-kontrolli-seadus* – *liha-kontrolli-eeskirjad, 1990* – *toidu- ja ravimi-seadus* – *toidu- ja ravimi-eeskirjad*	Määrused 852/2004, 853/2004 ja 854/2004	Transmissiivset spongioosset entsefalopaatiat käsitlevate Euroopa Liidu eeskirjade järgimine
Kalandustooted ja elusad kahepoolmelised karploomad						
Inimtoiduks ettenähtud kala ja kalandustooted						

Sanitaar- ja füto-sanitaar-meetme valdkond	**Eksport Euroopa Liidust Kanadasse**			**Eksport Kanadast Euroopa Liitu**		
	Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaarmeede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed**	**Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**
Rahva-tervis	Määrused 852/2004, 853/2004, 854/2004, 2073/2005 ja 2074/2005	– *Kalakontrolliseadus*, R.S.C. 1985, c. F-12 – *kalakontrolli-eeskirjad*, C.R.C., c. 802 – *toidu- ja ravimiseadus* – *toidu- ja ravimieeskirjad*	Hermeetiliselt suletud mahutitesse pakendatud külmutamata suitsutatud kala soolasisaldus peab olema vähemalt 9 % (veefaasi meetod). Kanada ja Euroopa Liidu süsteemid tagavad mikrobioloogiliste nõuete seisukohast samaväärse kaitse. Mikrobioloogilised kriteeriumid, mida Kanada ja Euroopa Liit kasutavad lõpptoodete jälgimisel, on siiski mõnevõrra erinevad. Eksporditavate toodete puhul on eksportija ülesanne tagada, et tooted vastavad importiva riigi toiduohutuskriteeriumidele.	– *Kala-kontrolli-seadus* – *kala-kontrolli-eeskirjad* – *toidu- ja ravimi-seadus* – *toidu- ja ravimi-eeskirjad*	Määrused 852/2004, 853/2004, 854/2004, 2073/2005 ja 2074/2005	Kanada ja Euroopa Liidu süsteemid tagavad mikrobioloogiliste nõuete seisukohast samaväärse kaitse. Mikrobioloogilised kriteeriumid, mida Kanada ja Euroopa Liit kasutavad lõpptoodete jälgimisel, on siiski mõnevõrra erinevad. Eksporditavate toodete puhul on eksportija ülesanne tagada, et tooted vastavad importiva riigi toiduohutuskriteeriumidele.

Sanitaar- ja füto-sanitaar-meetme valdkond	**Eksport Euroopa Liidust Kanadasse**			**Eksport Kanadast Euroopa Liitu**		
	Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaarmeede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed**	**Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**
Inimtoiduks ettenähtud siseelunditest puhastatud ja ilma peata kalad						
Looma-tervis	Direktiiv 2006/88	– *Loomatervise-seadus* – *loomatervise-eeskirjad,* XVI osa – *teatamiskohustus-likke haigusi käsitlevad eeskirjad*, S.O.R./91-2		– *Looma-tervise-seadus* – *looma-tervise-eeskirjad*, XVI osa	Direktiiv 2006/88 Määrus 1251/2008	

Sanitaar- ja füto-sanitaar-meetme valdkond	Eksport Euroopa Liidust Kanadasse			Eksport Kanadast Euroopa Liitu		
	Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaarmeede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed**	**Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**
Inimtoiduks ettenähtud elusad kahepoolmelised karploomad, sealhulgas okasnahksed, mantelloomad ja meriteod						
Rahva-tervis	Määrused 852/2004, 853/2004, 854/2004 ja 2074/2005	– *Kalakontrolliseadus* – *kalakontrolli-eeskirjad* – *toidu- ja ravimiseadus* – *toidu- ja ravimieeskirjad*	Kanada ja Euroopa Liidu süsteemid tagavad mikrobioloogiliste nõuete seisukohast samaväärse kaitse. Mikrobioloogilised kriteeriumid, mida Kanada ja Euroopa Liit kasutavad lõpptoodete jälgimisel, on siiski mõnevõrra erinevad. Eksporditavate toodete puhul on eksportija ülesanne tagada, et tooted vastavad importiva riigi toiduohutuskriteeriumidele.	– *Kala-kontrolli-seadus* – *kala-kontrolli-eeskirjad* – *saastunud kalavarude majanda-mise eeskirjad*, S.O.R./90-351 – *toidu- ja ravimi-seadus* – *toidu- ja ravimi-eeskirjad*	Määrused 852/2004, 853/2004, 854/2004 ja 2074/2005	Elusaid kahepoolmelisi karploomi kontrollitakse riskipõhisel tasandil diarreetilise koorikloomamürgi suhtes. Kanada ja Euroopa Liidu süsteemid tagavad mikrobioloogiliste nõuete seisukohast samaväärse kaitse. Mikrobioloogilised kriteeriumid, mida Kanada ja Euroopa Liit kasutavad lõpptoodete jälgimisel, on siiski mõnevõrra erinevad. Eksporditavate toodete puhul on eksportija ülesanne tagada, et tooted vastavad importiva riigi toiduohutuskriteeriumidele.

Sanitaar- ja füto-sanitaar-meetme valdkond	Eksport Euroopa Liidust Kanadasse			Eksport Kanadast Euroopa Liitu		
	Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaarmeede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed**	**Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**
Kanadast harrastuspüügiloa alusel püütud kalad						
Rahva-tervis				*– Kala-kontrolli-seadus* *– kala-kontrolli-eeskirjad*	Määrused 852/2004, 853/2004, 854/2004 ja 2073/2005	Kanadast importija nimega harrastuspüügiloa alusel püütud kalade puhul kehtivad järgmised tingimused: 1. Kalad on püütud Kanada kalastusvetest loa kehtivuse ajal kooskõlas Kanada eeskirjadega sportliku kalapüügi kohta, pidades kinni püügipiirmääradest. 2. Kalad on puhastatud siseelunditest asjakohaste hügieeni- ja säilitusmeetmete kohaselt. 3. Kalad ei kuulu mürgistesse liikidesse ega sellisesse liiki, mis võib sisaldada biotoksiine. 4. Kalad tuuakse Euroopa Liitu ühe kuu jooksul alates harrastuspüügiloa kehtivuse lõppkuupäevast ja ei ole ette nähtud turustamiseks. Saatedokumendile on lisatud harrastuspüügiloa koopia.

Sanitaar- ja füto-sanitaar-meetme valdkond	Eksport Euroopa Liidust Kanadasse			Eksport Kanadast Euroopa Liitu		
	Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaarmeede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed**	**Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**
Inimtoiduks ettenähtud piim ja piimatooted						
Pastöriseeritud või pastöriseerimata (või madalal kuumusel töödeldud) piimast ja toorpiimast valmistatud juust, mis on küpsenud vähemalt 60 päeva						
Rahva-tervis	Määrused 852/2004, 853/2004 ja 854/2004	– *Loomatervise-seadus* – *loomatervise-eeskirjad,* punkt 34 – *toidu- ja ravimiseadus* – *toidu- ja ravimieeskirjad,* B osa 8. jagu – *Kanada põllumajandustoo-dete seadus*, R.S.C 1985, c. 20 (4th Supp.) – *piimatoodete eeskirjad*, S.O.R./79-840	Kanada ja Euroopa Liidu süsteemid tagavad mikrobioloogiliste nõuete seisukohast samaväärse kaitse. Mikrobioloogilised kriteeriumid, mida Kanada ja Euroopa Liit kasutavad lõpptoodete jälgimisel, on siiski mõnevõrra erinevad. Eksporditavate toodete puhul on eksportija ülesanne tagada, et tooted vastavad importiva riigi toiduohutuskriteeriumidele	– *toidu- ja ravimi-seadus* – *toidu- ja ravimi-eeskirjad*, B osa B jagu – *Kanada põllumajan-dustoodete seadus* – *piima-toodete eeskirjad*	Otsus 2011/163 määrused 852/2004, 853/2004, 854/2004 ja 605/2010	1. Kanada peab hindama ohuanalüüsi ja kriitiliste kontrollpunktide (HACCP) süsteeme ettevõtetes, mille HACCP-süsteeme ei ole tunnustatud toiduohutuse edendamise programmi raames, kandmaks hoolt selle eest, et asjaomased ettevõtted tegutsevad kooskõlas HACCP põhimõtetega. 2. Ekspordisertifikaadil peab olema kaks allkirja: loomade terviseohutuse kinnitustele kirjutab alla ametlik veterinaararst ja rahvatervisega seotud kinnitustele ametlik inspektor. Kanada ja Euroopa Liidu süsteemid tagavad mikrobioloogiliste nõuete seisukohast samaväärse kaitse. Mikrobioloogilised kriteeriumid, mida Kanada ja Euroopa Liit kasutavad lõpptoodete jälgimisel, on siiski mõnevõrra erinevad. Eksporditavate toodete puhul on eksportija ülesanne tagada, et tooted vastavad importiva riigi toiduohutuskriteeriumidele.

Sanitaar- ja füto-sanitaar-meetme valdkond	Eksport Euroopa Liidust Kanadasse			Eksport Kanadast Euroopa Liitu		
	Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaarmeede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed**	**Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**
Loomasooled, mis ei ole ette nähtud inimtoiduks						
Sead						
Looma-tervis	Määrus 1069/2009	– *Loomatviseseadus* – *loomatervise-eeskirjad*, IV osa				
Kondid, sarved ja sõrad (v.a jahu) ning nendest valmistatud tooted, mis ei ole ette nähtud inimtoiduks						
Looma-tervis				– *Looma-tervise-seadus* – *looma-tervise-eeskirjad*	Määrus 1069/2009	Otsuses 97/534 ette nähtud sertifikaat

Sanitaar- ja füto-sanitaar-meetme valdkond	Eksport Euroopa Liidust Kanadasse			Eksport Kanadast Euroopa Liitu		
	Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaarmeede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed**	**Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**
Veri ja veretooted, mis ei ole ette nähtud inimtoiduks						
Mäletsejad						
Looma-tervis	Määrus 1069/2009	– *Loomatviseseadus* – *loomatervise-eeskirjad*, IV ja XIV osa – *söödaseadus*, R.S.C. 1985, c. F-9 – *söödaeeskirjad*, 1983, S.O.R./83–593	Transmissiivset spongioosset entsefalopaatiat käsitlevate Kanada eeskirjade järgimine			

Sanitaar- ja füto-sanitaar-meetme valdkond	Eksport Euroopa Liidust Kanadasse			Eksport Kanadast Euroopa Liitu		
	Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaarmeede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed**	**Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**
Mesindustooted, mis ei ole ette nähtud inimtoiduks						
Looma-tervis	Määrus 1069/2009	– *Loomatervise-seadus* – *looma-tervise-eeskirjad*, VI osa	Toode on läbinud töötluse, nt külmkuivatamise, kiiritamise või vaakumpakendamise	– *Looma-tervise-seadus* – *looma-tervise-eeskirjad* – meetoodete direktiiv TAHD-DSAT-IE-2001-3-6, 5. jaanuar 2011	Määrus 1069/2009	1. Loomade või inimeste toiduks või tööstuslikuks kasutamiseks ettenähtud meetoodetele piirangud puuduvad. 2. Mesilaste söötmiseks kasutatavad meetooted peavad olema töödeldud.
Vill, suled ja loomakarvad						
Vill						
Looma-tervis	Määrus 1069/2009	– *Loomatervise-seadus* – *looma-tervise-eeskirjad*, IV osa	Päritolusertifikaat	– *Looma-tervise-seadus* – *looma-tervise-eeskirjad*	Määrus 1069/2009	

Sanitaar- ja füto-sanitaar-meetme valdkond	Eksport Euroopa Liidust Kanadasse			Eksport Kanadast Euroopa Liitu		
	Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaarmeede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed**	**Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**
Seaharjased						
Looma-tervis	Määrus 1069/2009	– *Loomatervise-seadus* – *loomatervise-eeskirjad*, IV osa	Päritolusertifikaat	– *Looma-tervise-seadus* – *looma-tervise-eeskirjad*	Määrus 1069/2009	
Inimtoiduks ettenähtud koorega munad ja munatooted						
Looma-tervis	Direktiivid 90/539 ja 2002/99	– *Loomatervise-seadus* – *loomatervise-eeskirjad*, III ja IV osa (koorega munade ja munatoodete kohta)	1. Päritolukinnitus 2 Veterinaar sertifikaat	*Munatooted – impordi-menetlused*, AHPD-DSAE-IE-2001-5-3, 20. detsem-ber 1995	Direktiivid 90/539 ja 2002/99	

Sanitaar- ja füto-sanitaar-meetme valdkond	Eksport Euroopa Liidust Kanadasse			Eksport Kanadast Euroopa Liitu		
	Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaarmeede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed**	**Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**
Valdkonnaülesed küsimused						
Ettevõtete loetle-mine	Määrused 2004/852, 2004/853 ja 2004/854	– *Lihakontrolliseadus* – *lihakontrolli-eeskirjad, 1990* – *kalakontrolliseadus* – *kalakontrolli-eeskirjad* – *Kanada põllumajandus-toodete seadus* – *piimatoodete eeskirjad*	Värske liha ja lihatoodete puhul nõutakse loetelu koostamist	– *Lihakont-rolliseadus* – *liha-kontrolli-eeskirjad, 1990* – *kalakont-rolliseadus* – *kala-kontrolli-eeskirjad* – *Kanada põllumajan-dustoodete seadus* – *piima-toodete eeskirjad*	Määrused 2004/852, 2004/853 ja 2004/854	Ettevõtete loetelu nõudmise korral kehtivad kõikide rahvatervise seisukohast heaks kiidetud loomade ja loomsetest saadustest saadud kaupade suhtes järgmised tingimused: 1. Kanada kannab Kanada ettevõtete loetelud süsteemi TRACES. 2. Kanada tagab, et ettevõtted vastavad käesolevas peatükis sätestatud tingimustele. Euroopa Liit ajakohastab ja avaldab ettevõtete loetelu ilma tarbetu viivituseta.

Sanitaar- ja füto-sanitaar-meetme valdkond	**Eksport Euroopa Liidust Kanadasse**			**Eksport Kanadast Euroopa Liitu**		
	Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaarmeede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**	**Kanada sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed**	**Euroopa Liidu sanitaar- ja fütosanitaar-meede (-meetmed)**	**Eritingimus(ed)**
Vesi	Direktiiv 98/83	*– Kanada põllumajandus-toodete seadus* *– piimatoodete eeskirjad* *– kalakontrolliseadus* *– kalakontrolli-eeskirjad* *– toidu- ja ravimiseadus* *– toidu- ja ravimieeskirjad* *– lihakontrolliseadus* *– lihakontrolli-eeskirjad, 1990*		*– Kanada põllumajan-dustoodete seadus* *– piima-toodete eeskirjad* *– kalakont-rolliseadus* *– kala-kontrolli-eeskirjad* *– toidu- ja ravimi-seadus* *– toidu- ja ravimi-eeskirjad* *– lihakont-rolliseadus* *– liha-kontrolli-eeskirjad, 1990*	Direktiiv 98/83	

A LIIDE

ERITINGIMUSED,
MIDA KOHALDATAKSE SEOSES TEATUD EKSPORDIGA
KANADAST EUROOPA LIITU

1. Transmissiivset spongioosset entsefalopaatiat käsitlevate Euroopa Liidu eeskirjade järgimine.

2. Rümpade puhul ei tohi kasutada katteid.

3. Saastatusest puhastamist käsitlevate Euroopa Liidu eeskirjade järgimine.

4. Eksportimisel Soome ja Rootsi mikrobioloogilise uurimise eeskirjade järgimine, nagu on sätestatud komisjoni määruses (EÜ) nr 1688/2005.

5. Tapaeelne kontroll

   Kohaldatakse tavapärase tapaeelse kontrolli menetlusi, tingimusel et Euroopa Liitu eksportimiseks hukatavate loomade tapaeelse kontrolli tegemisel viibib hoones CFIA veterinaar.

6. Tapajärgne kontroll

a) sealiha:

vastavalt komisjoni rakendusmäärusele (EL) 2015/1375:

i) skeletilihast kontrollitakse keeritsusside suhtes, kasutades CFIA heaks kiidetud valideeritud tehisseede meetodit, CFIA laboris või CFIA poolt selleks sertifitseeritud laboris, või

ii) skeletilihast külmtöödeldakse, kasutades CFIA heakskiidetud töötlemismeetodit;

b) üle 6 kuu vanused veised:

i) maks: sisselõiked maksa maopoolsele pinnale ja *lobus caudatus*'e tüvele sapijuhade uurimiseks,

ii) pea: kaks sisselõiget välistesse mälumislihastesse paralleelselt alalõuaga;

c) koduloomadena peetavad kabjalised:

vastavalt komisjoni rakendusmäärusele (EL) 2015/1375 kontrollitakse skeletilihast keeritsusside suhtes, kasutades CFIA heaks kiidetud valideeritud tehisseede meetodit, CFIA laboris või CFIA poolt selleks sertifitseeritud laboris;

d) tehistingimustes peetavad ulukid – metssead:

vastavalt komisjoni rakendusmäärusele (EL) 2015/1375 kontrollitakse skeletilihast keeritsusside suhtes, kasutades CFIA heaks kiidetud valideeritud tehisseede meetodit, CFIA laboris või CFIA poolt selleks sertifitseeritud laboris.

7. Korrapärane üldise hügieeni kontroll

Tegevuse eel ja ajal kohaldatavate Kanada sanitaarnõuete kõrval kohaldatakse nõudeid, mis käsitlevad toodete kontrollimist *E. coli* ja salmonella suhtes Ameerika Ühendriikide puhul ja mis on kirjas CFIA lihahügieeni käsitleva menetluskäsiraamatu 11. peatüki USAd käsitleva osa T lisas „Kontrollimine *Escherichia coli* (*E. coli*) suhtes tapamajades“ ja U lisas „USA põllumajandusministeeriumi kehtestatud tulemuslikkuse nõuded seoses salmonellaga“.

8. Importiva lepinguosalise mikrobioloogiliste toiduohutuskriteeriumide täitmine.

B JAGU

Fütosanitaarmeetmed

Lepitakse kokku hilisemas etapis.

5-F LISA

ETTEVÕTETE JA RAJATISTE HEAKSKIITMINE

Tingimused ja menetlused artikli 5.7 lõike 4 punkti b kohaldamisel on järgmised:

a) importiva lepinguosalise pädev asutus on andnud toote impordiks loa, kui seda nõutakse;

b) eksportiva lepinguosalise pädev asutus on asjaomase ettevõtte või rajatise heaks kiitnud;

c) eksportiva lepinguosalise pädeval asutusel on volitus ettevõtte või rajatise heakskiit peatada või tühistada ja

d) eksportiv lepinguosaline on esitanud importiva lepinguosalise nõutud teabe.

5-G LISA

TAIMETERVIST KÄSITLEVATE IMPORDI ERINÕUETEGA SEOTUD MENETLUS

Menetluse põhieesmärk on, et lepinguosaline koostaks ja säilitaks vastavalt oma võimetele reguleeritud kahjurite loetelu kaupade jaoks, mille puhul tuntakse tema territooriumil muret fütosanitaarnõuete täitmise pärast.

1. Kui lepinguosalised kinnitavad ühiselt konkreetse kauba esmatähtsust, peaks importiv lepinguosaline koostama lepinguosaliste kindlaksmääratava aja jooksul asjaomase kauba jaoks esialgse kahjurite loetelu, kui ta on saanud eksportivalt lepinguosaliselt teabe:

   a) vähemalt ühe lepinguosalise reguleeritud kahjurite esinemise kohta eksportiva lepinguosalise territooriumil ja

   b) muude kahjurite esinemise kohta eksportiva lepinguosalise territooriumil, tuginedes rahvusvahelistele andmebaasidele ja muudele olemasolevatele allikatele.

2. Importiva lepinguosalise esialgne kahjurite loetelu võib sisaldada kahjureid, mis on tema territooriumil juba reguleeritud. Samuti võib see sisaldada võimalikke karantiinseid taimekahjustajaid, mille puhul importiv lepinguosaline võib nõuda kahjuriohu analüüsi, kui kooskõlas lõikega 3 on kinnitatud kauba esmatähtsust.

3. Kauba puhul,

a) mille jaoks on koostatud lõike 2 kohaselt esialgne kahjurite loetelu;

b) mis on lepinguosaliste kinnitusel esmatähtis ja

c) mille kohta eksportiv lepinguosaline on esitanud kogu importiva lepinguosalise nõutud asjakohase teabe,

peaks importiv lepinguosaline astuma sammud, mis on vajalikud reguleeritud kahjurite loetelu koostamiseks ja asjaomase kauba jaoks impordi eritingimuste kehtestamiseks.

4. Kui importiv lepinguosaline kehtestab konkreetse kauba jaoks seoses impordi eritingimuste täitmisega rohkem kui ühe fütosanitaarmeetme, peaks eksportiva lepinguosalise pädev asutus teatama importiva lepinguosalise pädevale asutusele, millist meedet või milliseid meetmeid ta sertifitseerimise alusena kasutab.

5-H LISA

AUDITI VÕI KONTROLLI PÕHIMÕTTED JA SUUNISED

Lepitakse kokku hilisemas etapis.

5-I LISA

EKSPORDI SERTIFITSEERIMINE

Loomade ja loomsete saaduste veterinaarsertifikaadil esitatava kinnituse näidis

1. Ametlikud veterinaarsertifikaadid hõlmavad nende toodete saadetisi, millega lepinguosalised omavahel kauplevad.

Terviseohutuse kinnitused

2. Samaväärsuses on kokku lepitud. Kasutada tuleb terviseohutuse kinnituse näidist (meetmete või sertifitseerimissüsteemide samaväärsus). Vt 5-E lisa.

„Eespool kirjeldatud [märkida toode] vastavad asjakohas(t)ele [Euroopa Liidu / Kanada]* sanitaar- ja fütosanitaarmeetme(te)le ja -nõudele (-nõuetele), mis on tunnistatud samaväärseks [Kanada / Euroopa Liidu]* sanitaar- ja fütosanitaarmeetme(te) ja -nõudega (-nõuetega), nagu on sätestatud Kanada ja Euroopa Liidu laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu 5-E lisas [, ning 5-E lisas sätestatud eritingimus(t)ele]*.

* Mittevajalik maha tõmmata.“

3. Kuni samaväärsusel põhinevate sertifikaatide vastuvõtmiseni kasutatakse olemasolevat sertifitseerimist.

Sertifitseerimise ametlikud keeled

4. a) Importimisel Euroopa Liitu tuleb sertifikaat koostada vähemalt ühes selle liikmesriigi keeles, kus asub piiripunkt, mille kaudu saadetis Euroopa Liitu tuuakse, ja

b) importimisel Kanadasse tuleb sertifikaat koostada ühes Kanada ametlikus keeles.

Sertifitseerimisvahendid

5. Sertifikaadi originaalil esitatud teavet võib vahetada paberil või turvalise elektroonilise andmeedastussüsteemi kaudu, mis annab võrdväärsed sertifitseerimistagatised. Eksportiv lepinguosaline võib teostada ametliku sertifitseerimise elektrooniliselt, kui importiv lepinguosaline on teinud kindlaks, et on tagatud samaväärne turvalisus, mis hõlmab digiallkirja ja salgamise vääramise mehhanismi kasutamist. Importiva lepinguosalise nõusoleku kasutada ainult elektroonilist sertifitseerimist võib märkida kirjavahetuse kaudu ühte käesoleva peatüki lisadest või registreerida kirjavahetuse kaudu kooskõlas artikli 5.14 lõikega 8.

6. Euroopa Liit võib esitada oma impordisertifikaadid 5-E lisas nimetatud samaväärsusstaatusega Kanada elusloomade ja loomsete saaduste jaoks kaubanduse ja ekspordi kontrollisüsteemis (TRACES).

5-J LISA

IMPORDIKONTROLLID JA LÕIVUD

A JAGU

Kontrollide sagedus

Lepinguosalised võivad vajaduse korral muuta oma vastutusalasse jäävate kontrollide sagedust, võttes arvesse eksportiva lepinguosalise kohaldatavate ekspordieelsete kontrollide laadi, importiva lepinguosalise varasemaid kogemusi eksportivalt lepinguosaliselt imporditud toodetega, samaväärsuse tunnustamisel tehtud edusamme või muude käesolevas lepingus sätestatud meetmete või konsultatsioonide tulemusel.

Tabel 1. Elusloomade, loomsete saaduste ja loomsete kõrvalsaaduste saadetiste piirikontrollide sagedus

Piirikontrolli liik	Artikli 5.10 lõikes 1 nimetatud tavaline sagedus
1. Dokumentide ja identsuskontroll Kumbki lepinguosaline teeb kõikide saadetiste dokumentide ja identsuskontrolli	
2. Füüsiline kontroll	
Elusloomad	100 %
Sperma, embrüod ja munarakud	10 %
Inimtoiduks ettenähtud loomsed saadused Värske liha, sh rups, ning nõukogu direktiivis 92/5/EMÜ määratletud tooted veise-, lamba-, kitse, sea- ja hobuslaste lihast Terved munad Pekk ja sulatatud rasvad Loomasooled Želatiin Kodulinnuliha ja -tooted Küülikuliha, ulukiliha (looduslikes tingimustes elavatelt / tehistingimustes peetavatelt loomadelt) ja sellest valmistatud tooted Piim ja piimatooted Munatooted Mesi Kondid ja nendest valmistatud tooted Lihavalmistised ja hakkliha Konnakoivad ja teod	10 %

Piirikontrolli liik	Artikli 5.10 lõikes 1 nimetatud tavaline sagedus
Loomsed saadused, mis ei ole ette nähtud inimtoiduks Pekk ja sulatatud rasvad Loomasooled Piim ja piimatooted Želatiin Kondid ja nendest valmistatud tooted Kabiloomade nahad Jahitrofeed Töödeldud lemmikloomatoit Tooraine lemmikloomatoidu tootmiseks Tooraine, veri, verepreparaadid, näärmed ja elundid kasutamiseks farmaatsias või tehnilisel otstarbel Töödeldud loomne valk (pakendatud) Harjased, vill, karvad ja suled Sarved ja kabjad ning nendest valmistatud tooted Mesindustooted Haudemunad Sõnnik Hein ja põhk	10 %

Piirikontrolli liik	Artikli 5.10 lõikes 1 nimetatud tavaline sagedus
Töödeldud loomne valk, mis ei ole ette nähtud inimtoiduks (pakendamata)	100 % kuue järjestikuse saadetise puhul (nagu on sätestatud komisjoni määruses (EL) nr 142/2011, millega rakendatakse määrust (EÜ) nr 1069/2009); kui need järjestikused analüüsid on negatiivsed, vähendatakse samast allikast pärit pakendamata saadetistest võetavate juhuslike proovide sagedust 20 %ni. Kui üks nendest juhuslikest proovidest osutub positiivseks, peab pädev asutus võtma proovi igast samast allikast pärit partiist, kuni kuus järjestikust analüüsi osutuvad taas negatiivseks.
Elusad kahepoolmelised limused	15 %
Inimtoiduks ettenähtud kala ja kalandustooted Kalatooted hermeetiliselt suletud mahutites, mis on ette nähtud hoidma toodet stabiilsena ümbritseva õhu temperatuuri suhtes, värske ja külmutatud kala, kuivatatud kalandustooted, soolatud kalandustooted või kuivatatud ja soolatud kalandustooted	15 %
Muud kalandustooted Elusad vähid või värsked roogitud kalad, ilma peata, mida ei ole muul moel käsitsi töödeldud	2 %

Käesoleva lisa kohaldamisel on „saadetis“ sama tüüpi toodete kogus, mis on hõlmatud sama veterinaarsertifikaadi või dokumendiga, mida veetakse sama transpordivahendiga, mille on saatnud üks kaubasaatja ning mis on pärit ühest ja samast eksportivast käesoleva lepingu osaliseks olevast riigist või selle osast.

B JAGU

Lõivud

Lepitakse kokku hilisemas etapis.

8-A LISA

SUNDVÕÕRANDAMINE

Lepinguosalised kinnitavad oma ühist arusaama sellest, et

1. Sundvõõrandamine võib olla otsene või kaudne:

   a) otsene sundvõõrandamine toimub juhul, kui investeering riigistatakse või sundvõõrandatakse muul moel otseselt omandiõiguse ametliku ülemineku või vara otsese ülevõtmisega, ning

   b) kaudne sundvõõrandamine toimub juhul, kui lepinguosalise meetmel või meetmete real on otsese sundvõõrandamisega samaväärne toime, kuivõrd sellega kaovad investori seisukohast olulisel määral tema investeeringu peamised omandi tunnused, sealhulgas õigus oma investeeringut kasutada ja võõrandada, ilma et sellega kaasneks omandiõiguse ametlik üleminek või vara otsene ülevõtmine.

2. Et määrata kindlaks, kas lepinguosalise meede või rida meetmeid kujutab endast konkreetses olukorras kaudset sundvõõrandamist, on vaja juhtumi- ja faktipõhist uurimist, mille käigus võetakse muude tegurite hulgas arvesse:

   a) meetme või meetmete rea majanduslikku mõju, ehkki ainuüksi asjaolu, et lepinguosalise meetmel või meetmete real on investeeringu majanduslikule väärtusele kahjulik mõju, ei tähenda, et on toimunud kaudne sundvõõrandamine;

b) lepinguosalise meetme või meetmete rea kestust;

c) seda, mil määral meede või meetmete rida mõjutab investeeringuga seotud selgeid ja põhjendatud ootusi, ning

d) meetme või meetmete rea laadi, eeskätt nende eesmärki ja konteksti.

3. Suurema kindluse huvides tuleb märkida, et lepinguosalise mittediskrimineerivad meetmed, mis on kavandatud ja mida kohaldatakse selleks, et kaitsta õiguspäraseid üldsuse heaolu eesmärke, nagu tervis, ohutus ja keskkond, ei kujuta endast kaudset sundvõõrandamist, välja arvatud sel harval juhul, mil meetme või meetmete rea mõju on nii ränk, et on meetme või meetmete rea eesmärgi saavutamiseks selgelt ülemäärane.

8-B LISA

VALITSEMISSEKTORI VÕLG

1. Käesolevas lisas kasutatakse järgmisi mõisteid:

„kokkulepitud restruktureerimine“ – lepinguosalise võla restruktureerimine või ümberkorraldamine, mis on toimunud:

a) võlainstrumentide kohandamise või muutmise teel, nagu on ette nähtud võlainstrumente käsitlevates tingimustes, sealhulgas neid reguleerivas õiguses, või

b) võlavahetuse või muu sarnase protsessi kaudu, millega võlausaldajad, kellel on õigus vähemalt 75 %-le restruktureeritava võla jäägi põhisummast, on nõustunud, ning

võlainstrumenti **„reguleeriv õigus“** – võlainstrumendi suhtes kohaldatava jurisdiktsiooni õigusaktid.

2. Ei tohi olla esitatud ühtki nõuet seoses asjaoluga, et lepinguosalise võla restruktureerimisega rikutakse C ja D jao kohast kohustust, või kui selline nõue on juba esitatud, ei tohi selle menetlemine F jao alusel kesta, kui restruktureerimine on nõude esitamise ajal kokkulepitud restruktureerimine või muutub kokkulepitud restruktureerimiseks pärast sellise nõude esitamist, välja arvatud nõue seoses asjaoluga, et restruktureerimisega rikutakse artiklit 8.6 või 8.7.

3. Olenemata artikli 8.22 lõike 1 punktist b ja kooskõlas lõikega 2 ei tohi lepinguosalise investor esitada F jao alusel nõuet seoses asjaoluga, et lepinguosalise võla restruktureerimisega rikutakse C ja D jao kohast kohustust (v.a artiklit 8.6 või 8.7),[7] enne kui nõude esitaja artikli 8.19 kohasest kirjaliku konsultatsioonitaotluse esitamisest on möödunud 270 päeva.

4. Suurema kindluse huvides tuleb märkida, et **lepinguosalise võlg** tähendab lepinguosalise mis tahes valitsemistasandi võlainstrumenti.

[7] Suurema kindluse huvides tuleb märkida, et ainuüksi erinev kohtlemine, mida lepinguosaline võimaldab teatud investoritele või investeeringutele õiguspäraste poliitikaeesmärkide alusel seoses võlakriisi või selle ohuga, sealhulgas erinev kohtlemine, mis tuleneb võla restruktureerimise nõuete täitmisest, ei kujuta endast artikli 8.6 või 8.7 rikkumist.

8-C LISA

VAIDLUSTE LAHENDAMISE KORRA KEHTIVUSE KITSENDUS

Kanada otsuse suhtes, mis on tehtud pärast *Kanada investeerimisseaduse* (R.S.C. 1985, c. 28 (1st Supp.)) kohast läbivaatamist selle kohta, kas lubada või mitte lubada läbivaadatud investeeringu tegemist, ei kohaldata F jao sätteid vaidluste lahendamise kohta ega kahekümne üheksandat peatükki („Vaidluste lahendamine“). Suurema kindluse huvides tuleb märkida, et kõnealune kitsendus ei piira lepinguosalise õigust tugineda kahekümne üheksandale peatükile („Vaidluste lahendamine“) seoses meetme kokkusobivusega lepinguosalise reservatsioonidega, mis on sätestatud I, II või III lisas esitatud lepinguosalise loendis.

8-D LISA

ÜHISDEKLARATSIOON ARTIKLI 8.12 LÕIKE 6 KOHTA

Võttes arvesse seda, et investori ja riigi vahelisi vaidlusi lahendav kohus on ette nähtud artikli 8.18 lõikes 1 nimetatud kohustuste jõustamiseks ega ole mehhanism riigisiseste kohtute otsuste edasikaebamiseks, tuletavad lepinguosalised meelde, et kummagi lepinguosalise riigisisesed kohtud vastutavad intellektuaalomandiõiguste olemasolu ja kehtivuse kindlaksmääramise eest. Veel tunnistavad lepinguosalised, et kummalgi lepinguosalisel on võimalus määrata kindlaks sobiv meetod käesoleva lepingu intellektuaalomandialaste sätete rakendamiseks oma õigussüsteemis ja oma tavade kohaselt. Lepinguosalised lepivad kokku, et vaatavad intellektuaalomandiõiguste ja investeerimiskorra vahelise seose läbi kolme aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist või lepinguosalise taotluse korral. Lisaks sellele läbivaatamisele võivad lepinguosalised vajalikul määral esitada siduvaid tõlgendusi, et tagada käesoleva lepingu kohase investeeringute kaitse kohaldamisala õige tõlgendamine kooskõlas artikli 8.31 lõikega 3.

8-E LISA

ÜHISDEKLARATSIOON ARTIKLITE 8.16, 9.8 JA 28.6 KOHTA

Seoses artiklitega 8.16, 9.8 („Eeliste keelamine“) ja 28.6 („Riiklik julgeolek") kinnitavad lepinguosalised oma arusaama, et meetmed, mis on seotud rahvusvahelise rahu ja julgeoleku säilitamisega, hõlmavad inimõiguste kaitset.

8-F LISA

KANADA DEKLARATSIOON *KANADA INVESTEERIMISSEADUSE* KOHTA

Kanada tõstab käesoleva lepingu rakendumisel *Kanada investeerimisseaduse* (R.S.C. 1985, c. 28 (1st Supp.)) kohase läbivaatamise puhul kohaldatavat künnist 1,5 miljardi Kanada dollarini.

Mis tahes muudatuse tegemisel Kanada investeerimisseadusesse kehtib nõue, et muudatusega ei tohi väheneda Kanada investeerimisseaduse kooskõla käesolevas lepingus sätestatud investeerimiskohustustega.

Nagu on sätestatud Kanada investeerimisseaduse reservatsioonis (I-C-1 lisa), kohaldatakse kõrgemat künnist Kanada ettevõtte omandamisel, kui omandaja on Euroopa Liidu investor, kes ei ole riigiettevõte. Selle kindlaksmääramisel, kas omandaja on Euroopa Liidu investor, lähtutakse sellest, kas seaduslikku omandajat kontrollib Euroopa Liidu kodanik, või enamusosaluse puudumise korral sellest, kas tegelikku omandajat kontrollib Euroopa Liidu kodanik, näiteks hääleõiguse omamise või juhatuse liikmete kodakondsuse kaudu. Lisaks kohaldatakse kõrgemaid künniseid Euroopa Liidu ettevõtete suhtes, mida kontrollivad selliste Kanada olemasolevate vabakaubanduslepingupartnerite kodanikud, kellega koos on Kanada võtnud investeerimiskohustused.

Kanada teeb oma investeerimisseadusesse muudatused, mis on vajalikud eespool nimetatud kõrgema läbivaatamiskünnise kohaldamiseks käesoleva lepingu jõustumisel.

9-A LISA

SEISUKOHT VÕRDSE KOHTLEMISE KOHTA TEENUSTE PIIRIÜLESEL OSUTAMISEL

1. Euroopa Liit ja Kanada on järgmisel ühisel seisukohal seoses artikli 9.3 kohaldamisega kohtlemise suhtes, mille tagab provintsi või territooriumi valitsus Kanadas või Euroopa Liidu liikmesriigi valitsus või valitsus Euroopa Liidu liikmesriigis artiklis 9.1 määratletud teenuste piiriülesel osutamisel või juhul, kui lepinguosalise füüsiline isik osutab teenust teise lepinguosalise territooriumil.

2. Vastavalt artiklile 9.3 ei taga lepinguosaline teise lepinguosalise isikule või selle isiku osutatavale teenusele „vähemalt sama soodsa kohtlemise, nagu ta tagab sarnases olukorras oma teenuseosutajatele ja teenustele“, kui:

   a) Kanada provintsi või territooriumi valitsus tagab teise Kanada provintsi või territooriumi teenuseosutajale või selle teenuseosutaja pakutavale teenusele soodsama kohtlemise ja

   b) Euroopa Liidu puhul:

      i) Euroopa Liidu liikmesriigi valitsus tagab teise liikmesriigi teenuseosutajale või selle teenuseosutaja pakutavale teenusele soodsama kohtlemise;

ii) Euroopa Liidu liikmesriigi piirkondlik valitsus tagab sama liikmesriigi teise piirkondliku valitsuse teenuseosutajale või selle teenuseosutaja pakutavale teenusele soodsama kohtlemise ning

c) punktides a ja b nimetatud soodsam kohtlemine tagatakse kooskõlas kõnealuste valitsuste vahel kohaldatavate konkreetsete vastastikuste õiguste ja kohustustega.

3. Euroopa Liidu puhul hõlmab lõige 2 eeskätt kohtlemist, mis on tagatud 13. detsembril 2007 Lissabonis allkirjastatud *Euroopa Liidu toimimise lepinguga* seoses isikute ja teenuste vaba liikumisega, ning kohtlemist, mis on tagatud kõnealuse lepingu kohaselt vastu võetud mis tahes meetmega. Euroopa Liidu liikmesriigi valitsus või valitsus Euroopa Liidu liikmesriigis võib kohelda *Euroopa Liidu toimimise lepingu* alusel soodsamalt füüsilisi isikuid, kes on mõne teise Euroopa Liidu liikmesriigi kodanikud, või ettevõtteid, mis on loodud kooskõlas mõne teise Euroopa Liidu liikmesriigi õigusega ja mille registrijärgne asukoht, juhatuse asukoht või peamine tegevuskoht asub Euroopa Liidus, ning nende füüsiliste isikute või ettevõtete pakutavaid teenuseid.

4. Kanada puhul hõlmab lõige 2 eelkõige kohtlemist, mis on tagatud 18. juuli 1994. aasta Kanada *sisekaubanduslepinguga* Kanada valitsuse ning Kanada provintside ja territooriumide vahel, ning kohtlemist, mis on tagatud sisekaubanduslepingu kohaselt vastu võetud mis tahes meetmega ning isikute ja teenuste vaba liikumist käsitlevate piirkondlike lepingute mis tahes meetmega. Kanada provintsi või territooriumi valitsus võib kohelda sisekaubanduslepingu ja kõnealuste piirkondlike lepingute alusel soodsamalt füüsilisi isikuid, kes elavad sisekaubanduslepingu või piirkondliku lepingu osapoole territooriumil, või ettevõtteid, mis on loodud kooskõlas sisekaubanduslepingu või piirkondliku lepingu osapoole õigusega ja mille registrijärgne asukoht, juhatuse asukoht või peamine tegevuskoht asub Kanadas, ning nende füüsiliste isikute või ettevõtete pakutavaid teenuseid.

9-B LISA

SEISUKOHT UUTE TEENUSTE KOHTA,
MIDA EI OLE LIIGITATUD
ÜRO 1991. AASTA ÜHTSES TOOTEKLASSIFIKAATORIS (CPC)

1. Lepinguosalised lepivad kokku, et kaheteistkümnendat peatükki („Riiklikud eeskirjad“) ning artikleid 9.3, 9.5 ja 9.6 ei kohaldata sellise uue teenusega seotud meetme suhtes, mida ei ole võimalik 1991. aasta CPCs liigitada.

2. Kumbki lepinguosaline teavitab võimaluse korral teist lepinguosalist, enne kui ta võtab seoses lõikes 1 nimetatud uue teenusega vastu meetme, mis ei ole kooskõlas kaheteistkümnenda peatükiga („Riiklikud eeskirjad“) ega artiklitega 9.3, 9.5 ja 9.6.

3. Lepinguosalise taotluse korral alustavad lepinguosalised läbirääkimisi, et lisada uus teenus käesoleva lepingu kohaldamisalasse.

4. Suurema kindluse huvides tuleb märkida, et lõiget 1 ei kohaldata olemasoleva teenuse suhtes, mida on võimalik 1991. aasta CPCs liigitada, kuid mida ei olnud varem võimalik piiriüleselt osutada, kuna see ei olnud tehniliselt teostatav.

9-C LISA

SEISUKOHT KULLERITEENUSTE KOHTA

1. Lepinguosalised on järgmisel ühisel seisukohal seoses artikli 8.2 („Kohaldamisala“) lõike 2 punkti a ja artikli 9.2 („Kohaldamisala“) lõike 2 punkti e kohaldamisega.

2. Lepinguosalised kinnitavad, et kulleriteenused on hõlmatud kaheksanda peatükiga („Investeerimine“) ja üheksanda peatükiga („Piiriülene teenustekaubandus“) kooskõlas kohaldatavate reservatsioonidega, mis on sätestatud I ja II lisas esitatud lepinguosaliste loendites. Suurema kindluse huvides tuleb märkida, et kulleriteenustele kaheksanda ja üheksanda peatüki alusel tagatud kohtlemine ei hõlma kulleriteenuste osutajatele lennuliikluse õiguste andmist. Nende õiguste suhtes kohaldatakse 17. detsembril 2009 Brüsselis ja 18. detsembril 2009 Ottawas allkirjastatud *lennutranspordilepingut Kanada ning Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahel*.

10-A LISA

EUROOPA LIIDU LIIKMESRIIKIDE KONTAKTPUNKTIDE LOETELU

Käesolevas lisas kasutatud lühendid on lahti seletatud 10-E lisa punktis 8.

AT

Elamislubade ja viisadega seotud küsimustes:

Osakond III/4 – elukoha-, perekonnaseisu- ja kodakondsusküsimused

Föderaalne siseministeerium

Tööturuküsimustes:

ELi tööturuseadused ja tööturuseadustega seotud rahvusvahelised suhted

Föderaalne töö-, sotsiaal- ja tarbijakaitseministeerium

BE

Majanduse peadirektoraat

Kaubanduspoliitika

BG

Rahvusvahelise töörände ja -vahenduse direktor

Tööhõiveamet

CY

Rahvastikuregistri ja rändeosakonna direktor

Siseministeerium

CZ

Tööstus- ja kaubandusministeerium

Ühtse kaubanduspoliitika ja rahvusvaheliste kaubandusorganisatsioonide osakond

DE

Laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu nõustaja

Kanada-Saksamaa tööstus- ja kaubanduskoda

DK

Tööturu- ja värbamisamet

Tööhõiveministeerium

EE

Politsei- ja piirivalveameti direktor

Siseministeerium

EL

Õiguse, siseasjade ja Schengeni küsimuste direktoraat

Välisministeerium

ES

Tööhõive- ja sotsiaalkindlustusministeerium

Majandus- ja konkurentsiministeerium - Kaubanduse ja investeeringute peadirektoraat

FI

Rändeüksus, töötavate isikute osakond

Sisserändeteenistus

FR

Välismaalaste peadirektoraat

Siseministeerium

HR

Kaubanduspoliitika osakonna direktor

Välis- ja Euroopa asjade ministeerium

HU

Kaubanduspoliitika osakond

Välisministeerium ja väliskaubanduse ministeerium

IE

Sisserände- ja kodakondsuspoliitika talitus

Naturalisatsiooni- ja sisserändeteenistus

IT

Kaubanduspoliitika peadirektoraat

Majandusarengu ministeerium

LT

Rahvusvaheliste majandusorganisatsioonide talitus

Välismajandussuhete osakond

Välisministeerium

LU

Passi-, viisa- ja legaliseerimisbüroo

Välisministeerium

LV

Kodakondsus- ja migratsiooniamet

MT

Kodakondsus- ja väljasaatmisküsimuste direktor

Kodakondsus- ja väljasaatmisküsimuste osakond

Siseasjade ja riikliku julgeoleku ministeerium

NL

Rahvusvaheliste majandussuhete peadirektoraat

Välisministeerium

PT

Konsulaarasjade ja Portugali kogukondade peadirektoraat

Välisministeerium

PL

Kaubanduspoliitika osakond

Majandusministeerium

RO

Rändedirektoraat, riigis elavate/viibivate ELi kodanike, EMP riikide kodanike ja kolmandate riikide kodanike üksus

Sisserände peainspektsioon

SE

Kommertskolleegium

Justiitsministeerium, rände- ja varjupaigapoliitika talitus

SI

Rändepoliitika ja rändealaste õigusaktide talitus

Rändeamet

Sisehalduskü simuste, rände ja naturalisatsiooni direktoraat

Siseministeerium

SK

Välismaalaste politsei osakond

Politseijõudude presiidiumi piiri- ja välismaalaste politsei büroo

Kaubanduspoliitika osakond

Majandusministeerium

UK

Rändepoliitika direktor

Sisserände- ja piiripoliitikadirektoraat

Siseministeerium

10-B LISA

RESERVATSIOONID JA ERANDID,
MIDA KOHALDATAKSE TEATAVATES EUROOPA LIIDU LIIKMESRIIKIDES
VÕTMEISIKUTE JA LÜHIAJALISEL ÄRIVISIIDIL
OLEVATE ISIKUTE SUHTES

1. Artikleid 10.7 ja 10.9 ei kohaldata mittevastavuse ulatuses käesolevas lisas loetletud mittevastavate meetmete suhtes.

2. Käesolevas lisas nimetatud meetme võib säilitada, selle kohaldamist võib jätkata ning seda võib viivitamata uuendada või muuta, tingimusel et muutmine ei vähenda meetme muutmiseelset vastavust artiklitele 10.7 ja 10.9[8].

3. Investeerimise eesmärgil ärivisiidil olevad isikud

Kõik sektorid	**AT:** ärivisiidil oleva isiku tööandja peab olema ettevõte, mis ei ole mittetulundusühendus; muud piirangud puuduvad. **CZ:** investeerimise eesmärgil ärivisiidil oleva isiku tööandja peab olema ettevõte, mis ei ole mittetulundusühendus; muud piirangud puuduvad. **SK:** investeerimise eesmärgil ärivisiidil oleva isiku tööandja peab olema ettevõte, mis ei ole mittetulundusühendus; muud piirangud puuduvad. Vajalik on tööluba ja majandusvajaduste test. **UK:** lubatav riigis viibimise kestus on 90 päeva 12kuulise ajavahemiku jooksul. Ärivisiidil oleva isiku tööandja peab olema ettevõte, mis ei ole mittetulundusühendus; muud piirangud puuduvad.

[8] Käesolevat lõiget ei kohaldata Ühendkuningriigi reservatsioonide suhtes.

4. Investorid

Kõik sektorid	**AT:** majandusvajaduste test. **CZ, SK:** kui investori tööandja on ettevõte, on vajalik tööluba ja majandusvajaduste test. **DK:** maksimaalne riigis viibimise aeg on 90 päeva kuuekuulise ajavahemiku jooksul. Kui investor soovib tegeleda Taanis äritegevusega füüsilisest isikust ettevõtjana, on vajalik tööluba. **FI:** investor peab töötama ettevõttes, mis ei ole mittetulundusühendus, keskastme või tippjuhina. **HU:** riigis viibimise maksimaalne kestus on 90 päeva, kui investori tööandja Ungaris ei ole ettevõte. Kui investori tööandja Ungaris on ettevõte, on vajalik majandusvajaduste test. **IT:** kui investori tööandja ei ole ettevõte, on vajalik majandusvajaduste test. **LT, NL, PL:** investorit esindavate füüsiliste isikutega seoses investorite kategooriat ei tunnistata. **LV:** investeerimiseelses etapis on riigis viibimise maksimaalne kestus 90 päeva kuuekuulise ajavahemiku jooksul. Investeerimisjärgses etapis võib seda pikendada ühe aastani sõltuvalt riigisisestes õigusaktides kehtestatud kriteeriumidest, nagu valdkond ja tehtud investeeringu suurus. **UK:** investorite kategooriat ei tunnistata; piiranguteta.

5. Ettevõtjasiseselt üleviidavad isikud (spetsialistid ja juhtivtöötajad)

Kõik sektorid	**BG:** Bulgaaria ettevõttesse tööle võetavate välisriikide füüsiliste isikute osakaal ei tohi ületada 10 % asjaomasesse Bulgaaria ettevõttesse aasta jooksul tööle võetavate Euroopa Liidu kodanike keskmisest arvust. Kui tööle võetakse alla 100 isiku, võib isikute osakaal ületada vastava loa olemasolul 10 %. **AT, CZ, SK, UK:** ettevõtjasiseselt üleviidava isiku tööandja peab olema ettevõte, mis ei ole mittetulundusühendus; muud piirangud puuduvad. **FI:** Juhtivtöötaja tööandja peab olema ettevõte, mis ei ole mittetulundusühendus. **HU:** füüsilisi isikuid, kes on olnud ettevõttes partneriks, ei saa ettevõtjasiseselt üle viia.

6. Ettevõtjasiseselt üleviidavad isikud (kõrgharidusega praktikandid)

Kõik sektorid	**AT, CZ, FR, DE, ES, HU, SK:** kõrgharidusega praktikandile äriühingusisese üleviimise tulemusel antav koolitus peab olemas seotud asjaomase praktikandi omandatud ülikoolikraadiga. **BG, HU:** majandusvajaduste test. **CZ, FI, SK, UK:** kõrgharidusega praktikandi tööandja peab olema ettevõte, mis ei ole mittetulundusühendus; muud piirangud puuduvad.

7. Lühiajalisel ärivisiidil olevad isikud

Kõik 10-D lisas nimetatud tegevusvaldkonnad	**DK, HR:** juhul kui lühiajalisel ärivisiidil olev isik osutab vastavalt Taani või Horvaatia territooriumil teenust, on vajalik tööluba ja majandusvajaduste test. **LV:** lepingulise tegevuse teostamiseks on vajalik tööluba. **SK:** et osutada Slovakkia territooriumil teenust kauem kui seitse päeva kuus või 30 päeva kalendriaastas, on vajalik tööluba ja majandusvajaduste test. **UK:** lühiajalisel ärivisiidil olevate isikute kategooriat ei tunnistata; piiranguteta.
Uuringud ja projekteerimine	**AT:** vajalik on tööluba ja majandusvajaduste test, välja arvatud teadus- ja statistiliste uuringute tegijate uurimistegevuse jaoks. **NL:** vajalik on tööluba ja majandusvajaduste test.
Turu-uuringud	**AT:** vajalik on tööluba ja majandusvajaduste test. Majandusvajaduse testi nõudest loobutakse uurimis- ja analüüsitegevuse puhul, mis kestab kuni seitse päeva kuus või 30 päeva kalendriaastas. Vajalik on ülikoolikraad. **NL:** vajalik on tööluba ja majandusvajaduste test.
Messid ja näitused	**AT:** tegevuse puhul, mis kestab kauem kui seitse päeva kuus või 30 päeva kalendriaastas, on vajalik tööluba ja majandusvajaduste test.

Müügi- või rentimisjärgsed teenused	**AT:** vajalik on tööluba ja majandusvajaduste test. Majandusvajaduse testi nõudest loobutakse füüsiliste isikute puhul, kes koolitavad töötajaid seoses teenuste osutamisega ja omavad harukordseid teadmisi. **CZ:** tegevuse puhul, mis kestab kauem kui seitse päeva kuus või 30 päeva kalendriaastas, on vajalik tööluba. **FI:** sõltuvalt tegevusest võidakse nõuda elamisluba. **SE:** vajalik on tööluba, välja arvatud i) isikute puhul, kes osalevad koolitamisel, katsetamisel või tarnete ettevalmistamises või lõpuleviimises või sarnases tegevuses äritehingu raames, ning ii) montööride ja tehniliste instruktorite puhul, kes tegelevad seoses õnnetusega seadmete kiireloomulise paigaldamise või remondiga, mis kestab kuni kaks kuud. Majandusvajaduste testi ei tehta.
Äritehingud	**AT:** tegevuse puhul, mis kestab kauem kui seitse päeva kuus või 30 päeva kalendriaastas, on vajalik tööluba ja majandusvajaduste test. **FI:** füüsiline isik peab pakkuma teenuseid teise lepinguosalise territooriumil asuva ettevõtte töötajana. **NL:** vajalik on tööluba ja majandusvajaduste test.
Turismitöötajad	**NL:** vajalik on tööluba ja majandusvajaduste test. **FI:** füüsiline isik peab pakkuma teenuseid teise lepinguosalise territooriumil asuva ettevõtte töötajana. **PL:** piiranguteta. **SE:** vajalik on tööluba, välja arvatud turismibusside juhtide ja töötajate puhul. Majandusvajaduste testi ei tehta.
Kirjalik ja suuline tõlge	**AT, NL:** vajalik on tööluba ja majandusvajaduste test. **PL:** piiranguteta.

10-C LISA

INSENER-TEHNOLOOGI JA TEADLANE-TEHNOLOOGI KVALIFIKATSIOONI SAMAVÄÄRSUS

Käesoleva lepingu kohaldamisel käsitatakse:

a) insener-tehnoloogi (CPC 8672 ja CPC 8673) keskharidusjärgset kraadi, mis on omandatud kolm aastat kestnud õpingute lõpetamisel ametlikult tunnustatud inseneritehnoloogia õppeasutuses, samaväärsena ülikoolikraadiga, ning

b) teadlane-tehnoloogi (CPC 881, CPC 8671, CPC 8674, CPC 8676, CPC 851, CPC 852, CPC 853, CPC 8675 ja CPC 883) keskharidusjärgset kraadi, mis on omandatud kolm aastat kestnud õpingute lõpetamisel ametlikult tunnustatud õppeasutuses põllumajanduse, arhitektuuri, bioloogia, keemia, füüsika, metsamajanduse, geoloogia, geofüüsika, mäetööstuse või energia valdkonnas, samaväärsena ülikoolikraadiga.

10-D LISA

LÜHIAJALISEL ÄRIVISIIDIL OLEVATE ISIKUTE TEGEVUS

a) **kohtumised ja konsultatsioonid**: füüsilised isikud osalevad kohtumistel või konverentsidel või konsultatsioonidel äripartneritega;

b) **uuringud ja projekteerimine**: tehnika-, loodus- ja statistikateadlased teevad sõltumatuid uuringuid või teevad uuringuid teise lepinguosalise territooriumil asuva ettevõtte jaoks;

c) **turu-uuringud**: turu-uurijad ja -analüütikud teevad uuringuid teise lepinguosalise territooriumil asuva ettevõtte jaoks;

d) **koolitusseminarid**: lepinguosalise ettevõtte või organisatsiooni töötajad sisenevad teise lepinguosalise territooriumile, et saada töövõtete ja -tavade alast koolitust, mis piirdub üksnes jälgimise, tutvustamise ja auditoorse õppega;

e) **messid ja näitused**: töötajad osalevad messil, et reklaamida oma ettevõtet või selle tooteid või teenuseid;

f) **müük**: teenuseosutajat või kauba tarnijat esindavad isikud võtavad vastu tellimusi või peavad läbirääkimisi teenuse või kauba müümise üle või sõlmivad lepinguid, et müüa asjaomase teenuseosutaja või tarnija teenuseid või kaupa, kuid ei paku teenuseid ega tarni kaupa ise. Lühiajalisel ärivisiidil olevad isikud ei müü teenuseid ega kaupu otse üldsusele;

g) **ostmine**: ostjad ostavad ettevõttele kaupu või teenuseid või ettevõtte juhtiv- ja järelevalvetöötajad osalevad teise lepinguosalise territooriumil sooritatavas äritehingus;

h) **müügi- või rentimisjärgsed teenused**: paigaldus-, remondi- või hooldusteenust pakkuvad isikud ja järelevalve teostajad, kellel on müüja lepingulise kohustuse seisukohast olulised eriteadmised, osutavad teenuseid või õpetavad töötajaid osutama teenuseid kooskõlas garantii- või muu teenuslepinguga, mis on seotud sellise kaubandusliku või tööstusliku seadme või masina, sealhulgas arvutitarkvara müümise või rentimisega, mis on ostetud või renditud ettevõttelt, mis asub väljaspool selle lepinguosalise territooriumi, kuhu soovitakse ajutiselt siseneda, kogu garantii- või teenuslepingu kestuse ajal;

i) **äritehingud**: juhtiv- ja järelevalvetöötajad ning finantsteenuseid osutavad töötajad (sh kindlustajad, pankurid ja investeerimismaaklerid) sooritavad äritehinguid teise lepinguosalise territooriumil asuva ettevõtte jaoks;

j) **turismitöötajad**: reisiagendid, giidid ja reisikorraldajad osalevad kohtumistel või viivad läbi reisi, mis on alanud teise lepinguosalise territooriumil, ning

k) **kirjalik ja suuline tõlge**: tõlkijad või tõlgid osutavad teenuseid teise lepinguosalise territooriumil asuva ettevõtte töötajana.

10-E LISA

LEPINGULISTE TEENUSEOSUTAJATE JA SÕLTUMATUTE SPETSIALISTIDEGA SEOTUD VALDKONDLIKUD KOHUSTUSED

1. Kumbki lepinguosaline võimaldab teise lepinguosalise lepingulistel teenuseosutajatel või sõltumatutel spetsialistidel osutada vastavalt artiklile 10.8 käesolevas lisas loetletud sektorites ja kooskõlas asjakohaste piirangutega oma territooriumil teenuseid füüsiliste isikute kohaloleku kaudu.

2. Reservatsioonide loend koosneb järgmistest osadest:

   a) esimene veerg, milles on nimetatud sektor või allsektor, kus reservatsiooni kohaldatakse, ja

   b) teine veerg, kus kirjeldatakse kohaldatavaid piiranguid.

3. Kanada puhul kohaldatakse valdkondlikke kohustusi elukutsete suhtes, mis on loetletud Kanada tegevusalade klassifikatsioonis tasemete „0“ ja „A“ all.

4. Lisaks käesolevas lisas esitatud reservatsioonide loendile võib kumbki lepinguosaline võtta vastu või säilitada meetme, mis on seotud kvalifikatsiooninõuete või -menetluste, tehniliste standardite ning litsentsimisnõuete või -menetlustega, mis ei kujuta endast piirangut artikli 10.8 tähenduses. Neid meetmeid, mis hõlmavad tegevusloa saamise, reguleeritud sektorites kvalifikatsiooni tunnustamise või teatud eksami, näiteks keeleeksami sooritamise nõuet, kohaldatakse lepinguosaliste lepinguliste teenuseosutajate ja sõltumatute spetsialistide suhtes igal juhul, isegi kui neid ei ole käesolevas lisas nimetatud.

5. Euroopa Liidu puhul on sektorites, kus kohaldatakse majandusvajaduste testi, põhikriteerium vastava turuolukorra, kaasa arvatud olemasolevate teenuseosutajate arvu ja neile avalduva mõju hindamine liikmesriigis või piirkonnas, kus teenust osutatakse.

6. Euroopa Liit võtab seoses artikliga 10.8 kohustused, mis on liikmesriigiti erinevad, nagu on sätestatud käesolevas lisas esitatud reservatsioonide loendis.

7. Käesolevast lisast tulenevad õigused ja kohustused ei jõustu iseenesest ning need ei anna füüsilistele või juriidilistele isikutele vahetult õigusi.

8. Käesolevas lisas esitatud reservatsioonide loendis kasutatakse järgmisi lühendeid:

AT Austria

BE Belgia

BG Bulgaaria

CY Küpros

CZ Tšehhi

DE Saksamaa

DK Taani

EE Eesti

ES Hispaania

EL Euroopa Liit, sealhulgas kõik selle liikmesriigid

FI Soome

FR Prantsusmaa

EL Kreeka

HR Horvaatia

HU Ungari

IE Iirimaa

IT Itaalia

LV Läti

LT Leedu

LU Luksemburg

MT Malta

NL Madalmaad

PL Poola

PT Portugal

RO Rumeenia

SK Slovakkia

SI Sloveenia

SE Rootsi

UK Ühendkuningriik

CAN Kanada

CSS: lepingulised teenuseosutajad

IP: sõltumatud spetsialistid

9. Artikli 10.8 lõiget 1 kohaldatakse järgmiste sektorite või allsektorite suhtes:

a) õigusabiteenused, mis on seotud rahvusvahelise avaliku õiguse ja välisriigi õigusega[9];

b) arvepidamis- ja raamatupidamisteenused;

c) maksualase nõustamise teenused;

d) arhitektiteenused ning linnaplaneerimis- ja maastikuarhitektiteenused;

e) inseneriteenused ning integreeritud inseneriteenused;

f) meditsiini- ja hambaraviteenused;

g) veterinaarteenused;

h) ämmaemandateenused;

i) õe-, füsioterapeudi- ja parameedikuteenused;

[9] Käesoleva lisa suhtes kohaldatakse õigusabiteenuseid käsitlevat reservatsiooni, mida liikmesriik on kirjeldanud I või II lisas seoses *riigisisese õigusega* reservatsioonina, mis hõlmab *ELi ja liikmesriigi õigust*.

j) arvutiteenused ja nendega seotud teenused;

k) teadus- ja arendusteenused;

l) reklaamiteenused;

m) turu-uuringud ja avaliku arvamuse küsitlused;

n) juhtimisalase nõustamise teenused;

o) juhtimisalase nõustamisega seotud teenused;

p) tehnilise kontrolli ja analüüsi teenused;

q) seonduvad teadusliku ja tehnilise nõustamise teenused;

r) mäetööstus;

s) laevade hooldus ja remont;

t) raudteetranspordivahendite hooldus ja remont;

u) mootorsõidukite, mootorrataste, mootorsaanide ja maanteetranspordivahendite hooldus ja remont;

v) õhusõidukite ning nende osade hooldus ja remont;

w) metalltoodete, (muude kui kontori-) masinate, (muude kui transpordivahendite ja kontori-) seadmete ning personaal- ja majapidamistarvete hooldus ja remont;

x) kirjaliku ja suulise tõlke teenused;

y) telekommunikatsiooniteenused;

z) posti- ja kulleriteenused;

aa) ehitusteenused ja nendega seotud inseneriteenused;

bb) ehitusuuringud;

cc) kõrgharidusteenused;

dd) põllumajanduse, jahinduse ja metsamajandusega seotud teenused;

ee) keskkonnateenused;

ff) kindlustus- ja kindlustusega seotud teenuste alased nõustamisteenused;

gg) muude finantsteenustega seotud nõustamisteenused;

hh) transpordialased nõustamisteenused;

ii) reisibüroode ja reisikorraldajate teenused;

jj) giiditeenused;

kk) tootmisega seotud nõustamisteenused.

10. Artikli 10.8 lõiget 2 kohaldatakse järgmiste sektorite või allsektorite suhtes:

a) õigusabiteenused, mis on seotud rahvusvahelise avaliku õiguse ja välisriigi õigusega[10];

b) arhitektiteenused ning linnaplaneerimis- ja maastikuarhitektiteenused;

c) inseneriteenused ning integreeritud inseneriteenused;

d) arvutiteenused ja nendega seotud teenused;

e) teadus- ja arendusteenused;

f) turu-uuringud ja avaliku arvamuse küsitlused;

g) juhtimisalase nõustamise teenused;

h) juhtimisalase nõustamisega seotud teenused;

i) mäetööstus;

[10] Käesoleva lisa suhtes kohaldatakse õigusabiteenuseid käsitlevat reservatsiooni, mida liikmesriik on kirjeldanud I või II lisas seoses riigisisese õigusega reservatsioonina, mis hõlmab *ELi ja liikmesriigi õigust*.

j) kirjaliku ja suulise tõlke teenused;

k) telekommunikatsiooniteenused;

l) posti- ja kulleriteenused;

m) kõrgharidusteenused;

n) kindlustusega seotud teenuste alased nõustamisteenused;

o) muude finantsteenustega seotud nõustamisteenused;

p) transpordialased nõustamisteenused;

q) tootmisega seotud nõustamisteenused.

11. Reservatsioonide loend

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
EL – KÕIK SEKTORID	**<u>Riigis viibimise kestus</u>** **AT, UK**: lepingulised teenuseosutajad ja sõltumatud spetsialistid võivad viibida riigis kokku kuni kuus kuud 12kuulise ajavahemiku või lepingu kehtivusaja jooksul, olenevalt sellest, kumb on lühem. **LT**: lepingulised teenuseosutajad ja sõltumatud spetsialistid võivad viibida riigis kuni kuus kuud (seda aega võib üks kord kuni kuue kuu võrra pikendada) või lepingu kehtivusaja jooksul, olenevalt sellest, kumb on lühem. **BE, CZ, MT, PT**: lepingulised teenuseosutajad ja sõltumatud spetsialistid võivad viibida riigis järjest kuni 12 kuud või lepingu kehtivusaja jooksul, olenevalt sellest, kumb on lühem. **<u>Tehnoloogid</u>** ELis kohaldatakse 10-C lisa, välja arvatud järgmistes riikides: **AT, DE, EL, ES, HU, IT, LT, NL, PT, SK, UK**. **CY**: 10-C lisa kohaldatakse üksnes seoses tehnoloogide tegevusega allsektorites CPC 8676, CPC 851, CPC 852, CPC 853 ja CPC 883. **FI**: majandusvajaduste test. **FR**: 10-C lisa kohaldatakse üksnes seoses tehnoloogide tegevusega allsektoris CPC 86721. **PL**: tehnoloogidel peab olema vähemalt magistrikraadiga samaväärne kraad.
CAN – KÕIK SEKTORID	**<u>Tehnoloogid</u>** **CAN:** kohaldatakse 10-C lisa.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Õigusabiteenused, mis on seotud rahvusvahelise avaliku õiguse ja välisriigi õigusega (CPC 861 osa)	Lepingulised teenuseosutajad: **AT, BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SE, UK**: puuduvad. **BG, CZ, DK, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SI, SK**: majandusvajaduste test. **CAN**: puuduvad. Sõltumatud spetsialistid: **AT, CY, DE, EE, FR, HR, IE, LU, LV, NL, PL, PT, SE, UK**: puuduvad. **BE, BG, CZ, DK, EL, ES, FI, HU, IT, LT, MT, RO, SI, SK**: majandusvajaduste test. **CAN**: puuduvad.
Arvepidamis- ja raamatupidamisteenused (CPC 86212, v.a auditeerimisteenused, CPC 86213, CPC 86219 ja CPC 86220)	Lepingulised teenuseosutajad: **AT, BE, CY, DE, EE, ES, HR, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: puuduvad. **BG, CZ, DK, EL, FI, FR, HU, LT, LV, MT, RO, SK**: majandusvajaduste test. **CAN**: puuduvad. Sõltumatud spetsialistid: **EL**: piiranguteta. **CAN**: piiranguteta.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Maksualase nõustamise teenused (CPC 863)[11]	Lepingulised teenuseosutajad: **AT, BE, CY, DE, EE, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE, UK**: puuduvad. **BG, CZ, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK**: majandusvajaduste test. **PT**: piiranguteta. **CAN**: puuduvad. Sõltumatud spetsialistid: **EL**: piiranguteta. **CAN**: piiranguteta.

[11] Ei hõlma maksualaseid õigusabi- ja esindusteenuseid, mis on esitatud õigusabiteenuste all seoses rahvusvahelise avaliku õiguse ja välisriikide õigusega.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Arhitektiteenused ning **linnaplaneerimis- ja maastikuarhitektiteenused** (CPC 8671 ja CPC 8674)	Lepingulised teenuseosutajad: **BE, CY, EE, ES, EL, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: puuduvad. **FI**: puuduvad, välja arvatud järgmine: füüsiline isik peab tõendama, et tal on osutatava teenusega seotud eriteadmised. **BG, CZ, DE, HU, LT, LV, RO, SK**: majandusvajaduste test. **DK**: majandusvajaduste test, v.a juhul, kui lepinguline teenuseosutaja viibib riigis kuni kolm kuud. **AT**: üksnes linnaplaneerimisteenused, mille puhul on vajalik majandusvajaduste test. **CAN**: puuduvad. Sõltumatud spetsialistid: **CY, DE, EE, EL, FR, HR, IE, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: puuduvad. **FI**: puuduvad, välja arvatud järgmine: füüsiline isik peab tõendama, et tal on osutatava teenusega seotud eriteadmised. **BE, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK**: majandusvajaduste test. **AT**: üksnes linnaplaneerimisteenused, mille puhul on vajalik majandusvajaduste test. **CAN**: puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Inseneriteenused ja **integreeritud inseneriteenused** (CPC 8672 ja CPC 8673)	Lepingulised teenuseosutajad: **BE, CY, EE, ES, EL, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: puuduvad. **FI**: puuduvad, välja arvatud järgmine: füüsiline isik peab tõendama, et tal on osutatava teenusega seotud eriteadmised. **BG, CZ, DE, LT, LV, RO, SK**: majandusvajaduste test. **DK**: majandusvajaduste test, v.a juhul, kui lepinguline teenuseosutaja viibib riigis kuni kolm kuud. **AT**: üksnes planeerimisteenused, mille puhul on vajalik majandusvajaduste test. **HU**: majandusvajaduste test. **CAN**: puuduvad. Sõltumatud spetsialistid: **CY, DE, EE, EL, FR, HR, IE, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: puuduvad. **FI**: puuduvad, välja arvatud järgmine: füüsiline isik peab tõendama, et tal on osutatava teenusega seotud eriteadmised. **BE, BG, CZ, DK, ES, IT, LT, RO, SK**: majandusvajaduste test. **AT**: üksnes planeerimisteenused, mille puhul on vajalik majandusvajaduste test. **HU**: majandusvajaduste test. **CAN**: puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Meditsiini- (sh psühholoogi-) ja hambaraviteenused (CPC 9312 ja CPC 85201 osa)	Lepingulised teenuseosutajad: **SE**: puuduvad. **CY, CZ, DE, DK, EE, ES, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI**: majandusvajaduste test. **FR**: majandusvajaduste test, v.a seoses psühholoogidega, kelle puhul piirangud puuduvad. **AT**: piiranguteta, v.a psühholoogi- ja hambaraviteenuste osutamisel, mille puhul on vajalik majandusvajaduste test. **BE, BG, EL, FI, HR, HU, LT, LV, SK, UK**: piiranguteta. **CAN**: piiranguteta. Sõltumatud spetsialistid: **EL**: piiranguteta. **CAN**: piiranguteta.
Veterinaarteenused (CPC 932)	Lepingulised teenuseosutajad: **SE**: puuduvad. **CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, FR, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI**: majandusvajaduste test. **AT, BE, BG, HR, HU, LV, SK, UK**: piiranguteta. **CAN**: piiranguteta. Sõltumatud spetsialistid: **EL**: piiranguteta. **CAN**: piiranguteta.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Ämmaemandateenused (CPC 93191 osa)	Lepingulised teenuseosutajad: **SE**: puuduvad. **AT, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FR, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI**: majandusvajaduste test. **BE, BG, FI, HR, HU, SK, UK**: piiranguteta. **CAN**: piiranguteta. Sõltumatud spetsialistid: **EL**: piiranguteta. **CAN**: piiranguteta.
Õe-, füsioterapeudi- ja parameedikuteenused (CPC 93191 osa)	Lepingulised teenuseosutajad: **SE**: puuduvad. **AT, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FR, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI**: majandusvajaduste test. **BE, BG, FI, HR, HU, SK, UK**: piiranguteta. **CAN**: piiranguteta. Sõltumatud spetsialistid: **EL**: piiranguteta. **CAN**: piiranguteta.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Arvutiteenused ja nendega seotud teenused (CPC 84)	Lepingulised teenuseosutajad: **BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: puuduvad. **FI**: puuduvad, välja arvatud järgmine: füüsiline isik peab tõendama, et tal on osutatava teenusega seotud eriteadmised. **AT, BG, CZ, HU, LT, RO, SK**: majandusvajaduste test. **DK**: majandusvajaduste test, v.a juhul, kui lepinguline teenuseosutaja viibib riigis kuni kolm kuud. **CAN**: puuduvad. Sõltumatud spetsialistid: **CY, DE, EE, EL, FR, IE, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: puuduvad. **FI**: puuduvad, välja arvatud järgmine: füüsiline isik peab tõendama, et tal on osutatava teenusega seotud eriteadmised. **AT, BE, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK**: majandusvajaduste test. **HR**: piiranguteta. **CAN**: puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Teadus- ja arendusteenused (CPC 851, CPC 852, v.a psühholoogiteenused,[12] ja CPC 853)	Lepingulised teenuseosutajad: **EL**, v.a **SE**: vajalik on tunnustatud teadusasutusega sõlmitud vastuvõtuleping[13]. **EU**, v.a **CZ, DK, SK**: puuduvad. **CZ, DK, SK**: majandusvajaduste test. **CAN**: puuduvad. Sõltumatud spetsialistid: **EL**, v.a **SE**: vajalik on volitatud teadusasutusega sõlmitud vastuvõtuleping[14]. **EU**, v.a **BE, CZ, DK, IT, SK**: puuduvad. **BE, CZ, DK, IT, SK**: majandusvajaduste test. **CAN**: puuduvad.
Reklaamiteenused (CPC 871)	Lepingulised teenuseosutajad: **BE, CY, DE, EE, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: puuduvad. **AT, BG, CZ, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK**: majandusvajaduste test. **CAN**: puuduvad. Sõltumatud spetsialistid: **EL**: piiranguteta. **CAN**: piiranguteta.

[12] CPC 85201 osa, mis on esitatud meditsiini- ja hambaraviteenuste all.

[13] Kõikide Euroopa Liidu liikmesriikide puhul, v.a Ühendkuningriik ja Taani, peavad teadusasutuse tunnustamine ja vastuvõtuleping vastama ELi 12. oktoobri 2005. aasta direktiivi 2005/71/EÜ kohaselt kehtestatud tingimustele.

[14] Kõikide Euroopa Liidu liikmesriikide puhul, v.a Ühendkuningriik ja Taani, peavad teadusasutuse tunnustamine ja vastuvõtuleping vastama ELi 12. oktoobri 2005. aasta direktiivi 2005/71/EÜ kohaselt kehtestatud tingimustele.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Turu-uuringute ja avaliku arvamuse küsitluste korraldamise teenused (CPC 864)	Lepingulised teenuseosutajad: **BE, CY, DE, EE, ES, FR, IE, IT, LU, NL, PL, SE, UK**: puuduvad. **AT, BG, CZ, DK, EL, FI, HR, LV, MT, RO, SI, SK**: majandusvajaduste test. **PT**: puuduvad, v.a avaliku arvamuse küsitluste korraldamise teenuste (CPC 86402) osutamisel, mille puhul piirangud puuduvad. **HU, LT**: majandusvajaduste test, v.a avaliku arvamuse küsitluste korraldamise teenuste (CPC 86402) osutamisel, mille puhul piirangud puuduvad. **CAN**: puuduvad. Sõltumatud spetsialistid: **CY, DE, EE, FR, IE, LU, NL, PL, SE, UK**: puuduvad. **AT, BE, BG, CZ, DK, EL, ES, FI, HR, IT, LV, MT, RO, SI, SK**: majandusvajaduste test. **PT**: puuduvad, v.a avaliku arvamuse küsitluste korraldamise teenuste (CPC 86402) osutamisel, mille puhul piirangud puuduvad. **HU, LT**: majandusvajaduste test, v.a avaliku arvamuse küsitluste korraldamise teenuste (CPC 86402) osutamisel, mille puhul piirangud puuduvad. **CAN**: puuduvad.
Juhtimisalase nõustamise teenused (CPC 865)	Lepingulised teenuseosutajad: **BE, CY, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: puuduvad. **AT, BG, CZ, HU, LT, RO, SK**: majandusvajaduste test. **DK**: majandusvajaduste test, v.a juhul, kui lepinguline teenuseosutaja viibib riigis kuni kolm kuud. **CAN**: puuduvad. Sõltumatud spetsialistid: **CY, DE, EE, EL, FI, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: puuduvad. **AT, BE, BG, CZ, DK, ES, HR, HU, IT, LT, RO, SK**: majandusvajaduste test. **CAN**: puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Juhtimisalase nõustamisega seotud teenused (CPC 866)	Lepingulised teenuseosutajad: **BE, CY, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: puuduvad. **AT, BG, CZ, LT, RO, SK**: majandusvajaduste test. **DK**: majandusvajaduste test, v.a juhul, kui lepinguline teenuseosutaja viibib riigis kuni kolm kuud. **HU**: majandusvajaduste test, v.a vahekohtu- ja lepitusteenuste (CPC 86602) osutamisel, mille puhul piirangud puuduvad. **CAN**: puuduvad. Sõltumatud spetsialistid: **CY, DE, EE, EL, FI, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: puuduvad. **AT, BE, BG, CZ, DK, ES, HR, IT, LT, RO, SK**: majandusvajaduste test. **HU**: majandusvajaduste test, v.a vahekohtu- ja lepitusteenuste (CPC 86602) osutamisel, mille puhul piirangud puuduvad. **CAN**: puuduvad.
Tehnilise kontrolli ja analüüsi teenused (CPC 8676)	Lepingulised teenuseosutajad: **BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE, UK**: puuduvad. **AT, BG, CZ, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK**: majandusvajaduste test. **DK**: majandusvajaduste test, v.a juhul, kui lepinguline teenuseosutaja viibib riigis kuni kolm kuud. **CAN**: puuduvad. Sõltumatud spetsialistid: **EL**: piiranguteta. **CAN**: piiranguteta.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Seonduvad teadusliku ja tehnilise nõustamise teenused (CPC 8675)	Lepingulised teenuseosutajad: **BE, CY, EE, EL, ES, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE, UK**: puuduvad. **AT, CZ, DE, DK, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK**: majandusvajaduste test. **DE**: puuduvad, v.a seoses riiklikult määratud mõõdistajatega, kelle puhul piirangud puuduvad. **FR**: puuduvad, v.a omandiõiguse seadmise ja maaõigusega seotud mõõdistamisel, mille puhul piirangud puuduvad. **BG**: piiranguteta. **CAN**: puuduvad. Sõltumatud spetsialistid: **EL**: piiranguteta. **CAN**: piiranguteta.
Mäetööstus (CPC 883, üksnes nõustamisteenused)	Lepingulised teenuseosutajad: **BE, CY, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: puuduvad. **AT, BG, CZ, HU, LT, RO, SK**: majandusvajaduste test. **DK**: majandusvajaduste test, v.a juhul, kui lepinguline teenuseosutaja viibib riigis kuni kolm kuud. **CAN**: puuduvad. Sõltumatud spetsialistid: **CY, DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE, UK**: puuduvad. **AT, BE, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, PL, RO, SK**: majandusvajaduste test. **CAN**: puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Laevade hooldus ja remont (CPC 8868 osa)	Lepingulised teenuseosutajad: **BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: puuduvad. **AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, SK**: majandusvajaduste test. **CAN**: puuduvad, v.a seoses juhtivtöötajatega, kelle puhul piirangud puuduvad. Sõltumatud spetsialistid: **EL**: piiranguteta. **CAN**: piiranguteta.
Raudteetranspordivahendite hooldus ja remont (CPC 8868 osa)	Lepingulised teenuseosutajad: **BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: puuduvad. **AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK**: majandusvajaduste test. **CAN**: puuduvad, v.a seoses juhtivtöötajatega, kelle puhul piirangud puuduvad. Sõltumatud spetsialistid: **EL**: piiranguteta. **CAN**: piiranguteta.
Mootorsõidukite, mootorrataste, mootorsaanide ja maanteetranspordivahendite hooldus ja remont (CPC 6112, CPC 6122, CPC 8867 osa ja CPC 8868 osa)	Lepingulised teenuseosutajad: **BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: puuduvad. **AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, SK**: majandusvajaduste test. **CAN**: puuduvad, v.a seoses juhtivtöötajatega, kelle puhul piirangud puuduvad. Sõltumatud spetsialistid: **EL**: piiranguteta. **CAN**: piiranguteta.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Õhusõidukite ning nende osade hooldus ja remont (CPC 8868 osa)	Lepingulised teenuseosutajad: **BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: puuduvad. **AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK**: majandusvajaduste test. **CAN**: puuduvad, v.a seoses juhtivtöötajatega, kelle puhul piirangud puuduvad. Sõltumatud spetsialistid: **EL**: piiranguteta. **CAN**: piiranguteta.
Metalltoodete, (muude kui kontori-) masinate, (muude kui transpordivahendite ja kontori-) seadmete ning personaal- ja majapidamistarvete hooldus ja remont[15] (CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 ja CPC 8866)	Lepingulised teenuseosutajad: **BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: puuduvad. **AT, BG, CZ, DE, DK, HU, IE, LT, RO, SK**: majandusvajaduste test. **FI**: puuduvad, v.a seoses müügi- või rentimisjärgse lepinguga, mille puhul riigis viibimise kestus on maksimaalselt kuus kuud; majapidamistarvete hoolduse ja remondi puhul (CPC 633) on vajalik majandusvajaduste test. **CAN**: puuduvad, v.a seoses juhtivtöötajatega, kelle puhul piirangud puuduvad. Sõltumatud spetsialistid: **EL**: piiranguteta. **CAN**: piiranguteta.

[15] Kontorimasinate ja -seadmete, sh arvutite hooldus- ja remonditeenused (CPC 845) on esitatud arvutiteenuste all.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Kirjaliku ja suulise tõlke teenused (CPC 87905, v.a ametlik või kinnitatud tõlge)	Lepingulised teenuseosutajad: **BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: puuduvad. **AT, BG, CZ, DK, FI, HU, IE, LT, LV, RO, SK**: majandusvajaduste test. **CAN**: puuduvad. Sõltumatud spetsialistid: **CY, DE, EE, FR, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: puuduvad. **AT, BE, BG, CZ, DK, EL, ES, FI, HU, IE, IT, LT, RO, SK**: majandusvajaduste test. **HR**: piiranguteta. **CAN**: puuduvad.
Telekommunikatsiooniteenused (CPC 7544, üksnes nõustamisteenused)	Lepingulised teenuseosutajad: **BE, CY, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: puuduvad. **AT, BG, CZ, HU, LT, RO, SK**: majandusvajaduste test. **DK**: majandusvajaduste test, v.a juhul, kui lepinguline teenuseosutaja viibib riigis kuni kolm kuud. **CAN**: puuduvad, v.a seoses juhtivtöötajatega, kelle puhul piirangud puuduvad. Sõltumatud spetsialistid: **CY, DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: puuduvad. **AT, BE, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK**: majandusvajaduste test. **CAN**: puuduvad, v.a seoses juhtivtöötajatega, kelle puhul piirangud puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Posti- ja kulleriteenused (CPC 751, üksnes nõustamisteenused)	Lepingulised teenuseosutajad: **BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: puuduvad. **AT, BG, CZ, FI, HU, LT, RO, SK**: majandusvajaduste test. **DK**: majandusvajaduste test, v.a juhul, kui lepinguline teenuseosutaja viibib riigis kuni kolm kuud. **CAN**: puuduvad, v.a seoses juhtivtöötajatega, kelle puhul piirangud puuduvad. Sõltumatud spetsialistid: **CY, DE, EE, EL, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: puuduvad. **AT, BE, BG, CZ, DK, ES, FI, HU, IT, LT, RO, SK**: majandusvajaduste test. **CAN**: puuduvad, v.a seoses juhtivtöötajatega, kelle puhul piirangud puuduvad.
Ehitusteenused ja nendega seotud inseneriteenused (CPC 511, CPC 512, CPC 513, CPC 514, CPC 515, CPC 516, CPC 517 ja CPC 518; BG: CPC 512, CPC 5131, CPC 5132, CPC 5135, CPC 514, CPC 5161, CPC 5162, CPC 51641, CPC 51643, CPC 51644, CPC 5165 ja CPC 517)	Lepingulised teenuseosutajad: **EL**: piiranguteta, v.a järgmistes riikides: **BE, CZ, DK, ES, FR, NL** ja **SE**. **BE, DK, ES, NL, SE**: puuduvad. **CZ**: majandusvajaduste test. **FR**: piiranguteta, v.a tehnikute puhul, kellele antakse tööluba kuni kuueks kuuks. Vajalik on vastavus majandusvajaduste testile. **CAN**: puuduvad, v.a seoses juhtivtöötajatega, kelle puhul piirangud puuduvad. Sõltumatud spetsialistid: **EL**: piiranguteta. **CAN**: piiranguteta.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Ehitusuuringud (CPC 5111)	Lepingulised teenuseosutajad: **BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: puuduvad. **AT, BG, CZ, FI, HU, LT, LV, RO, SK**: majandusvajaduste test. **DK**: majandusvajaduste test, v.a juhul, kui lepinguline teenuseosutaja viibib riigis kuni kolm kuud. **CAN**: puuduvad. Sõltumatud spetsialistid: **EL**: piiranguteta. **CAN**: piiranguteta.
Kõrgharidusteenused (CPC 923)	Lepingulised teenuseosutajad: **EL**, v.a **LU, SE**: piiranguteta. **LU**: piiranguteta, v.a seoses ülikoolide professoritega, kelle puhul puuduvad. **SE**: puuduvad, v.a seoses riigi rahastatavate ja erasektori rahastatavate haridusteenuste osutajatega, kes saavad riigilt teatavat toetust, kelle puhul piirangud puuduvad. **CAN**: piiranguteta. Sõltumatud spetsialistid: **EL**, v.a **SE**: piiranguteta. **SE**: puuduvad, v.a seoses riigi rahastatavate ja erasektori rahastatavate haridusteenuste osutajatega, kes saavad riigilt teatavat toetust, kelle puhul piirangud puuduvad. **CAN**: piiranguteta.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Põllumajandus, jahindus ja metsamajandus (CPC 881, üksnes nõustamisteenused)	Lepingulised teenuseosutajad: **EL**, v.a **BE, DE, DK, ES, FI, HR** ja **SE**: piiranguteta. **BE, DE, ES, HR, SE**: puuduvad. **DK**: majandusvajaduste test. **FI**: piiranguteta, v.a seoses metsamajandusega seotud nõustamisteenustega, mille puhul puuduvad. **CAN**: puuduvad. Sõltumatud spetsialistid: **EL**: piiranguteta. **CAN**: piiranguteta.
Keskkonnateenused (CPC 9401, CPC 9402, CPC 9403, CPC 9404, CPC 94060 osa, CPC 9405, CPC 9406 osa ja CPC 9409)	Lepingulised teenuseosutajad: **BE, CY, EE, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: puuduvad. **AT, BG, CZ, DE, DK, EL, HU, LT, LV, RO, SK**: majandusvajaduste test. **CAN**: puuduvad. Sõltumatud spetsialistid: **EL**: piiranguteta. **CAN**: piiranguteta.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Kindlustus ja kindlustusega seotud teenused (üksnes nõustamisteenused)	Lepingulised teenuseosutajad: **BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: puuduvad. **AT, BG, CZ, FI, LT, RO, SK**: majandusvajaduste test. **DK**: majandusvajaduste test, v.a juhul, kui lepinguline teenuseosutaja viibib riigis kuni kolm kuud. **HU**: piiranguteta. **CAN**: puuduvad. Sõltumatud spetsialistid: **CY, DE, EE, EL, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE, UK**: puuduvad. **AT, BE, BG, CZ, DK, ES, FI, IT, LT, PL, RO, SK**: majandusvajaduste test. **HU**: piiranguteta. **CAN**: puuduvad.
Muud finantsteenused (üksnes nõustamisteenused)	Lepingulised teenuseosutajad: **BE, CY, DE, ES, EE, EL, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: puuduvad. **AT, BG, CZ, FI, LT, RO, SK**: majandusvajaduste test. **DK**: majandusvajaduste test, v.a juhul, kui lepinguline teenuseosutaja viibib riigis kuni kolm kuud. **HU**: piiranguteta. **CAN**: puuduvad. Sõltumatud spetsialistid: **CY, DE, EE, EL, FR, HR, IE, LV, LU, MT, PT, SI, SE, UK**: puuduvad. **AT, BE, BG, CZ, DK, ES, FI, IT, LT, NL, PL, RO, SK**: majandusvajaduste test. **HU**: piiranguteta. **CAN**: puuduvad.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Transport (CPC 71, CPC 72, CPC 73 ja CPC 74, üksnes nõustamisteenused)	Lepingulised teenuseosutajad: **CY, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: puuduvad. **AT, BG, CZ, HU, LT, RO, SK**: majandusvajaduste test. **DK**: majandusvajaduste test, v.a juhul, kui lepinguline teenuseosutaja viibib riigis kuni kolm kuud. **BE**: piiranguteta. **CAN**: puuduvad, v.a seoses juhtivtöötajatega, kelle puhul piiranguteta. Sõltumatud spetsialistid: **CY, DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE, UK**: puuduvad. **AT, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK**: majandusvajaduste test. **PL**: majandusvajaduste test, v.a seoses lennutranspordiga, mille puhul puuduvad. **BE**: piiranguteta. **CAN**: puuduvad, v.a seoses juhtivtöötajatega, kelle puhul piiranguteta.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Reisibüroode ja reisikorraldajate (sh reisijuhtide[16]**) teenused** (CPC 7471)	Lepingulised teenuseosutajad: **AT, CY, CZ, DE, EE, ES, FR, HR, IT, LU, NL, PL, SI, SE, UK**: puuduvad. **BG, EL, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK**: majandusvajaduste test. **DK**: majandusvajaduste test, v.a juhul, kui lepinguline teenuseosutaja viibib riigis kuni kolm kuud. **BE, IE**: piiranguteta, v.a seoses reisijuhtidega, kelle puhul puuduvad. **CAN**: puuduvad. Sõltumatud spetsialistid: **EL**: piiranguteta. **CAN**: piiranguteta.
Giiditeenused (CPC 7472)	Lepingulised teenuseosutajad: **SE, UK**: puuduvad. **AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LU, MT, NL, RO, SK, SI**: majandusvajaduste test. **ES, HR, LT, PL, PT**: piiranguteta. **CAN**: puuduvad. Sõltumatud spetsialistid: **EL**: piiranguteta. **CAN**: piiranguteta.

[16] Teenuseosutajad, kelle ülesanne on saata vähemalt 10 inimesest koosnevat reisirühma, tegutsemata sealjuures konkreetsetes paikades giidina.

Sektor või allsektor	Reservatsioonide kirjeldus
Tootmine (CPC 884 ja CPC 885, üksnes nõustamisteenused)	Lepingulised teenuseosutajad: **BE, CY, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK**: puuduvad. **AT, BG, CZ, HU, LT, RO, SK**: majandusvajaduste test. **DK**: majandusvajaduste test, v.a juhul, kui lepinguline teenuseosutaja viibib riigis kuni kolm kuud. **CAN**: puuduvad, v.a seoses juhtivtöötajatega, kelle puhul piiranguteta. Sõltumatud spetsialistid: **CY, DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE, UK**: puuduvad. **AT, BE, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, PL, RO, SK**: majandusvajaduste test. **CAN**: puuduvad, v.a seoses juhtivtöötajatega, kelle puhul piiranguteta.

10-F LISA

SEISUKOHT ÄRIÜHINGUSISESELT ÜLEVIIDAVATE ISIKUTE ABIKAASADE KOHTA

1. Euroopa Liidu liikmesriikide puhul, mille suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiivi 2014/66/EL kolmandate riikide kodanike liikmesriiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta ettevõtjasisese üleviimise korral, annab Euroopa Liit ettevõtjasiseselt Euroopa Liitu üleviidavate Kanada kodanike abikaasadele ajutiselt riiki sisenemise ja ajutiselt riigis viibimise õiguse, mis on samaväärne kõnealuse direktiivi alusel ettevõtjasiseselt üleviidavate isikute abikaasadele antava õigusega.

2. Kanada võimaldab ettevõtjasiseselt Kanadasse üleviidava Euroopa Liidu kodaniku abikaasale kohtlemise, mis on samaväärne asjaomase ettevõtjasiseselt üleviidava Euroopa Liidu kodaniku päritoluriigis ettevõtjasiseselt üleviidava Kanada kodaniku abikaasale võimaldatava kohtlemisega.

11-A LISA

SUUNISED VASTASTIKUSE TUNNUSTAMISE LEPINGUTE KOHTA

Sissejuhatus

Käesolev lisa sisaldab suuniseid, milles antakse praktilisi juhtnööre, et hõlbustada vastastikuse tunnustamise lepingute sõlmimist seoses reguleeritud kutsealadega. Käesolevad suunised ei ole siduvad ning ei muuda ega mõjuta lepinguosalise käesolevast lepingust tulenevaid õigusi ja kohustusi.

Mõisted

Käesolevas lisas kasutatakse järgmisi mõisteid:

„kohanemisaeg“ – aeg, mil tegutsetakse vastuvõtvas jurisdiktsioonis reguleeritud kutsealal kvalifitseeritud isiku järelevalve all ja mille jooksul võib toimuda täienduskoolitus. Seda järelevalve all toimuvat tegevust tuleb hinnata. Üksikasjalikud eeskirjad kohanemisaja, toimunud tegevuse hindamise ja järelevalve all oleva isiku ametiseisundi kohta sätestatakse vastavalt vajadusele vastuvõtva jurisdiktsiooni õiguses;

„sobivustest“ – vastuvõtva jurisdiktsiooni asjakohase asutuse korraldatud test, mille puhul piirdutakse taotlejate kutsealaste teadmistega ja mille eesmärk on hinnata taotlejate suutlikkust tegutseda asjaomases jurisdiktsioonis reguleeritud kutsealal, ning

„tegevuse ulatus“ – reguleeritud kutsealaga hõlmatud tegevusvaldkond või tegevusvaldkondade rühm.

Vastastikuse tunnustamise lepingu vorm ja sisu

Käesolevas jaos esitatakse küsimused, mida võib käsitleda läbirääkimiste käigus ja mille võib kokkuleppe korral lisada lõplikusse vastastikuse tunnustamise lepingusse. Selles kirjeldatakse nõudeid, mis võidakse esitada välisriigi spetsialistidele, kes soovivad vastastikuse tunnustamise lepingust kasu saada.

1. Osalejad

Tuleks selgelt nimetada vastastikuse tunnustamise lepingu osapooled.

2. Vastastikuse tunnustamise lepingu eesmärk

Tuleks selgelt nimetada vastastikuse tunnustamise lepingu eesmärk.

3. Vastastikuse tunnustamise lepingu kohaldamisala

Vastastikuse tunnustamise lepingus tuleks selgelt sätestada:

a) vastastikuse tunnustamise lepingu kohaldamisala, nimetades konkreetsed kutsenimetused ja tegevusvaldkonnad, mida see hõlmab;

b) kellel on õigus kasutada asjaomaseid kutsenimetusi;

c) kas tunnustamismehhanism põhineb kvalifikatsioonil, päritolukoha jurisdiktsioonis saadud tegevusloal või mõnel muul nõudel ja

d) kas vastastikuse tunnustamise leping võimaldab ajutist või alalist juurdepääsu asjaomasele kutsealale.

4. Vastastikuse tunnustamise sätted

Vastastikuse tunnustamise lepingus tuleks selgelt kindlaks määrata tingimused, mis tuleb täita kvalifikatsioonide tunnustamiseks kummaski jurisdiktsioonis, ja kokkulepitud samaväärsustase.

Kvalifikatsioonide tunnustamise lihtsustamiseks ja hõlbustamiseks tuleks kaaluda järgmise nelja etapi läbimist.

Kvalifikatsioonide tunnustamise neli etappi

Esimene etapp: samaväärsuse kontrollimine

Läbirääkimisi pidavad üksused peaksid kontrollima reguleeritud kutsealaga hõlmatud tegevuse ulatuse või kvalifikatsiooni üldist samaväärsust oma vastavates jurisdiktsioonides.

Kvalifikatsioonide kontrollimine peaks hõlmama kogu asjakohase teabe kogumist nende tegutsemisõiguste ulatuse kohta, mis on seotud seadusest tuleneva pädevusega teatud kutsealal tegutseda, või kvalifikatsioonide kohta, mida nõutakse konkreetsel reguleeritud kutsealal vastavates jurisdiktsioonides.

Seetõttu peaksid läbirääkimisi pidavad üksused määrama kindlaks:

a) reguleeritud kutsealal tegutsemise õigustega hõlmatud tegevusvaldkonnad või tegevusvaldkondade rühmad ja

b) kummaski jurisdiktsioonis nõutavad kvalifikatsioonid. Selle raames võidakse kindlaks määrata:

i) minimaalne nõutav haridustase, näiteks vastuvõtunõuded, õpingute kestus ja läbitud õppeained;

ii) minimaalsed nõutavad kogemused, näiteks praktilise koolituse või enne litsentsimist teatud kutsealal järelevalve all tegutsemise asukoht, kestus ja tingimused, või eetika- ja distsiplinaarstandardite raamistik;

iii) sooritatud eksamid, eriti kutsealase pädevusega seotud eksamid;

iv) mil määral ühe jurisdiktsiooni kvalifikatsioone tunnustatakse teises jurisdiktsioonis, ning

v) kvalifikatsioonid, mida kummagi jurisdiktsiooni asjakohased asutused on valmis tunnustama, näiteks loetledes väljastatavad diplomid või tunnistused või viidates konkreetsetele miinimumnõuetele, mille täitmist peavad kinnitama päritolukoha jurisdiktsiooni asjakohased asutused, sealhulgas määrates kindlaks, kas teataval tasemel kvalifikatsiooni omamise puhul on võimalik mõnda reguleeritud kutsealaga hõlmatud tegevusvaldkonda tunnustada, teisi aga mitte (haridustase, õpingute kestus, põhiained, üldained ja valdkonnad).

Reguleeritud kutsealal tegutsemise õiguste ulatus või kvalifikatsioonid on üldjoontes samaväärsed, kui nende puhul ei esine jurisdiktsioonide vahel märkimisväärseid erinevusi.

Teine etapp: märkimisväärsete erinevuste hindamine

Reguleeritud kutsealal tegutsemiseks nõutavate kvalifikatsioonide ulatus erineb märkimisväärselt, juhul kui jurisdiktsioonide vahel esinevad:

a) suured erinevused olulistes teadmistes või

b) suured erinevused koolituse kestuses või sisus.

Tegevuse ulatus erineb märkimisväärselt, juhul kui:

a) üks või mitu kutsealaga hõlmatud tegevusvaldkonda ei moodusta päritolujurisdiktsioonis vastava kutseala osa;

b) kõnealuste tegevusvaldkondade puhul nõutakse vastuvõtvas jurisdiktsioonis erikoolitust ja

c) kõnealuste tegevusvaldkondade puhul vastuvõtvas jurisdiktsioonis pakutav koolitus hõlmab märksa teistsuguseid valdkondi kui need, mis on hõlmatud taotleja kvalifikatsiooniga.

Kolmas etapp: korvamismeetmed

Kui läbirääkimisi pidavad üksused leiavad, et kutsealal tegutsemise õiguste ulatus või kvalifikatsioonid erinevad jurisdiktsioonide vahel märkimisväärselt, võivad nad määrata lõhe vähendamiseks kindlaks korvamismeetmed.

Korvamismeetmed võivad väljenduda muu hulgas kohanemisajas või nõudmise korral sobivustestis.

Korvamismeetmed peaksid olema proportsionaalsed märkimisväärse erinevusega, mida nendega püütakse kaotada. Samuti peaksid läbirääkimisi pidavad üksused enne korvamismeetme kindlaksmääramist hindama päritoluriigis omandatud mis tahes praktilist erialast töökogemust, et näha, kas see on piisav korvamaks täielikult või osaliselt jurisdiktsioonide vahelised märkimisväärsed erinevused tegutsemisõiguste ulatuses või kvalifikatsioonides.

Neljas etapp: tunnustamistingimuste kindlaksmääramine

Kui reguleeritud kutsealal tegutsemise õiguste ulatuse või kvalifikatsioonide üldise samaväärsuse hindamine on lõpule viidud, peaksid läbirääkimisi pidavad üksused määrama vastastikuse tunnustamise lepingus kindlaks:

a) reguleeritud kutsealal tegutsemiseks vajaliku seadusest tuleneva pädevuse;

b) reguleeritud kutsealaga hõlmatud kvalifikatsioonid;

c) korvamismeetmete vajalikkuse;

d) mil määral võib erialane töökogemus korvata märkimisväärseid erinevusi;

e) korvamismeetmed, sealhulgas kohanemisaja või sobivustesti kasutamise.

5. Rakendusmehhanismid

Vastastikuse tunnustamise lepingus tuleks sätestada:

a) lepingu sätete jõustamisel ja nende täitmise kontrollimisel järgitavad eeskirjad ja kord;

b) vastastikuse tunnustamise lepingu osapoolte vahelise dialoogi ja halduskoostöö mehhanismid ning

c) vahendid individuaalsetele taotlejatele vastastikuse tunnustamise lepingu tõlgendamisest või rakendamisest tulenevate küsimuste lahendamiseks.

Individuaalsete taotlejate kohtlemise juhendina peaks vastastikuse tunnustamise leping sisaldama üksikasjalikku teavet, mis käsitleb järgmist:

a) kontaktpunkt, kust saab teavet kõikides taotlusega seotud küsimustes, nagu asjakohaste asutuste nimi ja aadress, litsentsimisega seotud vorminõuded, vastuvõtvas jurisdiktsioonis täidetavad lisanõuded;

b) vastuvõtva jurisdiktsiooni asjakohases asutuses toimuva taotluste läbivaatamise menetluse kestus;

c) taotlejatelt nõutavad dokumendid ja mis vormis need tuleks esitada;

d) vastuvõtvas jurisdiktsioonis seoses kvalifikatsioonide ja litsentsimisega välja antud dokumentide ja tunnistuste heakskiitmine;

e) asjakohastele asutustele edasikaebamise või asjakohastes asutustes läbivaatamise kord.

Samuti peaks vastastikuse tunnustamise leping sisaldama asjakohaste asutuste võetud kohustust:

a) vastata litsentsimis- ja kvalifikatsiooninõudeid ja -korda käsitlevatele järelepärimistele viivitamata;

b) anda taotlejatele piisavalt aega, et täita nõuded, mis on seotud taotlusprotsessiga või asjakohastele asutustele edasikaebamise või asjakohastes asutustes läbivaatamisega;

c) korraldada eksameid või teste mõistliku sagedusega;

d) nõuda taotlejatelt, kes soovivad kasutada vastastikuse tunnustamise lepingu pakutavaid võimalusi, lõive, mis on vastavuses päritolukoha jurisdiktsioonil tekkivate kuludega ning

e) anda teavet vastuvõtvas jurisdiktsioonis praktilise koolituse eesmärgil pakutavate tugiprogrammide kohta ja kõikide vastuvõtva jurisdiktsiooni sellega seotud kohustuste kohta.

6. Vastuvõtva jurisdiktsiooni litsentsimis- ja muud sätted

Vajaduse korral tuleks vastastikuse tunnustamise lepingus ette näha ka vahendid, mille abil, ja tingimused, mille alusel saadakse pärast kõlblikkuse kindlakstegemist tegevusluba, ning määrata kindlaks, mida kõnealune tegevusluba hõlmab, täpsustades näiteks tegevusloa sisu, liikmelisuse kutseorganisatsioonis, kutsenimetuse või akadeemiliste tiitlite kasutamise. Kõiki litsentsimisnõudeid peale kvalifikatsioonide tuleks selgitada, sealhulgas neid, mis on seotud:

a) ametliku aadressi omamise, tegevuskoha säilitamise või elanikuks olemisega;

b) keeleoskusega;

c) hea maine tõendamisega;

d) kutsekindlustusega;

e) kaubanimede või firmanimede kasutamist käsitlevate vastuvõtva jurisdiktsiooni nõuete täitmisega;

f) vastuvõtva jurisdiktsiooni eetikanormide, näiteks sõltumatuse ja hea käitumise nõuete täitmisega.

Et tagada läbipaistvus, peaks vastastikuse tunnustamise leping sisaldama kummagi jurisdiktsiooni kohta järgmist teavet:

a) asjakohased kohaldatavad õigusaktid, mis käsitlevad näiteks distsiplinaarmeetmeid, finantsvastutust või finantskohustusi;

b) kutsestandardite korra ja jõustamise põhimõtted, sealhulgas distsiplinaarpädevus ja mis tahes tagajärjed kutsealasele tegevusele;

c) pädevuse pideva kontrollimise vahendid ning

d) registreeringu tühistamise kriteeriumid ja kord.

7. Vastastikuse tunnustamise lepingu muutmine

Kui vastastikuse tunnustamise leping sisaldab tingimusi, mille alusel on võimalik vastastikuse tunnustamise leping läbi vaadata või kehtetuks tunnistada, tuleks need sätestada selgelt.

8. Läbipaistvus

Lepinguosalised peaksid:

a) tegema sõlmitud vastastikuse tunnustamise lepingute teksti avalikult kättesaadavaks ja

b) teavitama teineteist igast kvalifikatsioonidesse tehtavast muudatusest, mis võib mõjutada vastastikuse tunnustamise lepingu kohaldamist või rakendamist. Võimaluse korral tuleks lepinguosalisele anda võimalus esitada teise lepinguosalise muudatuste kohta märkusi.

13-A LISA

PIIRIÜLENE FINANTSTEENUSTE KAUBANDUS

Kanada loend

Kindlustus ja kindlustusega seotud teenused

1. Artikli 13.7 lõiget 1 kohaldatakse artiklis 13.1 esitatud finantsteenuste piiriülese osutamise ja piiriülese finantsteenuste kaubanduse määratluse punktis a määratletud finantsteenuste piiriülese osutamise või piiriülese finantsteenuste kaubanduse suhtes seoses:

   a) selliste riskide kindlustamisega, mis on seotud:

      i) meretranspordi, kommertslennunduse ning kosmoselendude ja -vedudega (sh satelliidid), mille puhul kindlustus katab veetava kauba, kaupa vedava sõiduki või vedudest tulenevad mis tahes kohustused ning

      ii) rahvusvahelises transiidis oleva kaubaga;

   b) edasikindlustuse ja retrosessiooniga;

   c) artiklis 13.1 esitatud kindlustuse ja kindlustusega seotud teenuste määratluse alapunktis iv kirjeldatud kindlustuse abiteenustega ning

d) punktides a ja b nimetatud teenustega seotud riskide kindlustamise vahendamisega, näiteks tegevusega maakleri ja agendina.

Panga- ja muud finantsteenused (v.a kindlustus)

2. Artikli 13.7 lõiget 1 kohaldatakse artiklis 13.1 esitatud finantsteenuste piiriülese osutamise ja piiriülese finantsteenuste kaubanduse määratluse punktis a määratletud finantsteenuste piiriülese osutamise või piiriülese finantsteenuste kaubanduse suhtes seoses:

a) artiklis 13.1 esitatud panga- ja muude finantsteenuste (v.a kindlustus) määratluse alapunktis xi kirjeldatud finantsteabe vahendamise ja edasiandmisega ning finantsandmete töötlemise ja asjakohase tarkvara pakkumisega;

b) artiklis 13.1 esitatud panga- ja muude finantsteenuste (v.a kindlustus) määratluse alapunktis xii kirjeldatud nõustamise ja muude finantsabiteenustega, välja arvatud kõnealuses punktis kirjeldatud vahendamisega.

Väärtpaberiportfelli valitsemise teenused

3. Artikli 13.7 lõiget 1 kohaldatakse artiklis 13.1 esitatud finantsteenuste piiriülese osutamise ja piiriülese finantsteenuste kaubanduse määratluse punktis a määratletud finantsteenuste piiriülese osutamise või piiriülese finantsteenuste kaubanduse suhtes seoses järgmiste teenuste osutamisega Kanada territooriumil asuvale ühisinvesteerimisettevõtjale:

a) investeerimisalane nõustamine ja

b) väärtpaberiportfelli valitsemise teenused, välja arvatud:

i) hooldusteenused;

ii) usaldusteenused ja

iii) täitmisteenused.

4. Selle kohustuse kohaldamisel tähendab väärtpaberiportfelli haldamine kliendipõhist väärtpaberiportfellide haldamist oma äranägemisel klientide antud volituste alusel, kui tegemist on üht või mitut finantsinstrumenti sisaldavate portfellidega.

5. Ühisinvesteerimisettevõtja tähendab asjakohaste väärtpabereid käsitlevate õigusnormidega reguleeritud või nende alusel registreeritud investeerimisfonde või fondivalitsejaid. Olenemata lõikest 3 võib Kanada nõuda, et Kanadas asuv ühisinvesteerimisettevõtja säilitaks lõpliku vastutuse enda haldamise või enda hallatavate fondide haldamise eest.

6. Lõigete 3–5 suhtes ei kohaldata Kanada reservatsioone, mis on kehtestatud seoses mittevastavate meetmetega III lisas esitatud Kanada loendis.

Euroopa Liidu loend

(kohaldatav kõikides liikmesriikides, kui ei ole märgitud teisiti)

Kindlustus ja kindlustusega seotud teenused

1. Välja arvatud **CY, EE, LV, LT, MT** ja **PL** [17], kohaldatakse artikli 13.7 lõiget 1 artiklis 13.1 esitatud finantsteenuste piiriülese osutamise ja piiriülese finantsteenuste kaubanduse määratluse punktis a määratletud finantsteenuste piiriülese osutamise suhtes seoses:

   a) selliste riskide kindlustamisega, mis on seotud:

      i) meretranspordi, kommertslennunduse ning kosmoselendude ja -vedudega (sh satelliidid), mille puhul kindlustus katab veetava kauba, kaupa vedava sõiduki või vedudest tulenevad mis tahes kohustused, ning

      ii) rahvusvahelises transiidis oleva kaubaga;

   b) edasikindlustuse ja retrosessiooniga;

   c) artiklis 13.1 esitatud kindlustuse ja kindlustusega seotud teenuste määratluse alapunktis iv kirjeldatud kindlustuse abiteenustega ning

[17] Käesolevas lisas kasutatud lühendid on määratletud I lisa (reservatsioonid olemasolevatele meetmetele ja liberaliseerimiskohustustele) punktis 8.

d) punktides a ja b nimetatud teenustega seotud riskide kindlustamise vahendamisega, näiteks tegevusega maakleri ja agendina.

2. **CY** suhtes kohaldatakse artikli 13.7 lõiget 1 artiklis 13.1 esitatud finantsteenuste piiriülese osutamise ja piiriülese finantsteenuste kaubanduse määratluse punktis a määratletud finantsteenuste piiriülese osutamise suhtes seoses:

a) otsekindlustusteenustega (sh kaaskindlustus) selliste riskide kindlustamisel, mis on seotud:

i) meretranspordi, kommertslennunduse ning kosmoselendude ja -vedudega (sh satelliidid), mille puhul kindlustus katab veetava kauba, kaupa vedava sõiduki või vedudest tulenevad mis tahes kohustused, ning

ii) rahvusvahelises transiidis oleva kaubaga;

b) kindlustuse vahendamisega;

c) edasikindlustuse ja retrosessiooniga ning

d) artiklis 13.1 esitatud kindlustuse ja kindlustusega seotud teenuste määratluse alapunktis iv kirjeldatud kindlustuse abiteenustega.

3. **EE** suhtes kohaldatakse artikli 13.7 lõiget 1 artiklis 13.1 esitatud finantsteenuste piiriülese osutamise ja piiriülese finantsteenuste kaubanduse määratluse punktis a määratletud finantsteenuste piiriülese osutamise suhtes seoses:

   a) otsekindlustusega (sealhulgas kaaskindlustus);

   b) edasikindlustuse ja retrosessiooniga;

   c) kindlustuse vahendamisega ning

   d) artiklis 13.1 esitatud kindlustuse ja kindlustusega seotud teenuste määratluse alapunktis iv kirjeldatud kindlustuse abiteenustega.

4. **LV** ja **LT** suhtes kohaldatakse artikli 13.7 lõiget 1 artiklis 13.1 esitatud finantsteenuste piiriülese osutamise ja piiriülese finantsteenuste kaubanduse määratluse punktis a määratletud finantsteenuste piiriülese osutamise suhtes seoses:

   a) selliste riskide kindlustamisega, mis on seotud:

      i) meretranspordi, kommertslennunduse ning kosmoselendude ja -vedudega (sh satelliidid), mille puhul kindlustus katab veetava kauba, kaupa vedava sõiduki või vedudest tulenevad mis tahes kohustused, ning

      ii) rahvusvahelises transiidis oleva kaubaga;

b) edasikindlustuse ja retrosessiooniga ning

c) artiklis 13.1 esitatud kindlustuse ja kindlustusega seotud teenuste määratluse alapunktis iv kirjeldatud kindlustuse abiteenustega.

5. **MT** suhtes kohaldatakse artikli 13.7 lõiget 1 artiklis 13.1 esitatud finantsteenuste piiriülese osutamise ja piiriülese finantsteenuste kaubanduse määratluse punktis a määratletud finantsteenuste piiriülese osutamise suhtes seoses:

a) selliste riskide kindlustamisega, mis on seotud:

i) meretranspordi, kommertslennunduse ning kosmoselendude ja -vedudega (sh satelliidid), mille puhul kindlustus katab veetava kauba, kaupa vedava sõiduki või vedudest tulenevad mis tahes kohustused, ning

ii) rahvusvahelises transiidis oleva kaubaga;

b) edasikindlustuse ja retrosessiooniga ning

c) artiklis 13.1 esitatud kindlustuse ja kindlustusega seotud teenuste määratluse alapunktis iv kirjeldatud kindlustuse abiteenustega.

6. **PL** suhtes kohaldatakse artikli 13.7 lõiget 1 artiklis 13.1 esitatud finantsteenuste piiriülese osutamise ja piiriülese finantsteenuste kaubanduse määratluse punktis a määratletud finantsteenuste piiriülese osutamise suhtes seoses:

   a) rahvusvahelises transiidis oleva kaubaga seotud riskide kindlustamisega ja

   b) riskide edasikindlustuse ja retrotsessiooniga kaupade rahvusvahelises kaubanduses.

Panga- ja muud finantsteenused (v.a kindlustus ja kindlustusega seotud teenused)

7. Välja arvatud **BE, CY, EE**, **LV, LT**, **MT, SI** ja **RO**, kohaldatakse artikli 13.7 lõiget 1 artiklis 13.1 esitatud finantsteenuste piiriülese osutamise ja piiriülese finantsteenuste kaubanduse määratluse punktis a määratletud finantsteenuste piiriülese osutamise suhtes seoses:

   a) artiklis 13.1 esitatud panga- ja muude finantsteenuste (v.a kindlustus) määratluse alapunktis xi kirjeldatud finantsteabe vahendamise ja edasiandmisega ning finantsandmete töötlemise ja asjakohase tarkvara pakkumisega, ning

   b) artiklis 13.1 esitatud panga- ja muude finantsteenuste (v.a kindlustus) määratluse alapunktis xii kirjeldatud panga- ja muude finantsteenustega seotud nõustamise ja muude finantsabiteenustega, välja arvatud kõnealuses alapunktis kirjeldatud vahendamisega.

8. **BE** suhtes kohaldatakse artikli 13.7 lõiget 1 artiklis 13.1 esitatud finantsteenuste piiriülese osutamise ja piiriülese finantsteenuste kaubanduse määratluse punktis a määratletud finantsteenuste piiriülese osutamise suhtes seoses:

   a) artiklis 13.1 esitatud panga- ja muude finantsteenuste (v.a kindlustus) määratluse alapunktis xi kirjeldatud finantsteabe vahendamise ja edasiandmisega ning finantsandmete töötlemise ja asjakohase tarkvara pakkumisega.

9. **CY** suhtes kohaldatakse artikli 13.7 lõiget 1 artiklis 13.1 esitatud finantsteenuste piiriülese osutamise ja piiriülese finantsteenuste kaubanduse määratluse punktis a määratletud finantsteenuste piiriülese osutamise suhtes seoses:

   a) kauplemisega vabalt võõrandatavate väärtpaberitega oma või klientide nimel kas börsil, reguleerimata väärtpaberiturul või muul moel;

   b) artiklis 13.1 esitatud panga- ja muude finantsteenuste (v.a kindlustus) määratluse alapunktis xi kirjeldatud finantsteabe vahendamise ja edasiandmisega ning finantsandmete töötlemise ja asjakohase tarkvara pakkumisega, ning

   c) artiklis 13.1 esitatud panga- ja muude finantsteenuste (v.a kindlustus) määratluse alapunktis xii kirjeldatud panga- ja muude finantsteenustega seotud nõustamise ja muude finantsabiteenustega, välja arvatud kõnealuses alapunktis kirjeldatud vahendamisega.

10. **EE** ja **LT** suhtes kohaldatakse artikli 13.7 lõiget 1 artiklis 13.1 esitatud finantsteenuste piiriülese osutamise ja piiriülese finantsteenuste kaubanduse määratluse punktis a määratletud finantsteenuste piiriülese osutamise suhtes seoses:

a) hoiuste vastuvõtmisega;

b) igat liiki laenudega;

c) kapitalirendiga;

d) kõikide makse- ja arveldusteenustega;

e) tagatiste ja kohustustega;

f) kauplemisega oma või klientide nimel kas börsil või reguleerimata väärtpaberiturul;

g) osalemisega igat liiki väärtpaberite emissioonides, sealhulgas väärtpaberite emissiooni tagamine ja väärtpaberite agendina paigutamine kas riiklikus või erasektoris ning nende tegevustega seotud teenuste osutamine;

h) rahaturumaakleri tegevusega;

i) vara haldamisega, nagu raha- või väärpaberiportfelli haldamine, kõikide kollektiivsete investeeringute valitsemise vormid, pensionifondide haldamine ning hooldus-, hoiustamis- ja usaldusteenused;

j) finantsvarade, sealhulgas väärtpaberite, tuletisväärtpaberite ja teiste vabalt kaubeldavate maksevahenditega seotud arveldus- ja kliiringteenustega;

k) artiklis 13.1 esitatud panga- ja muude finantsteenuste (v.a kindlustus) määratluse alapunktis xi kirjeldatud finantsteabe vahendamise ja edasiandmisega ning finantsandmete töötlemise ja asjakohase tarkvara pakkumisega, ning

l) artiklis 13.1 esitatud panga- ja muude finantsteenuste (v.a kindlustus) määratluse alapunktis xii kirjeldatud panga- ja muude finantsteenustega seotud nõustamise ja muude finantsabiteenustega, välja arvatud kõnealuses alapunktis kirjeldatud vahendamisega.

11. **LV** suhtes kohaldatakse artikli 13.7 lõiget 1 artiklis 13.1 esitatud finantsteenuste piiriülese osutamise ja piiriülese finantsteenuste kaubanduse määratluse punktis a määratletud finantsteenuste piiriülese osutamise suhtes seoses:

a) osalemisega igat liiki väärtpaberite emissioonides, sealhulgas väärtpaberite emissiooni tagamine ja väärtpaberite agendina paigutamine (kas riiklikus või erasektoris) ja nende tegevustega seotud teenuste osutamine;

b) artiklis 13.1 esitatud panga- ja muude finantsteenuste (v.a kindlustus) määratluse alapunktis xi kirjeldatud finantsteabe vahendamise ja edasiandmisega ning finantsandmete töötlemise ja asjakohase tarkvara pakkumisega, ning

c) artiklis 13.1 esitatud panga- ja muude finantsteenuste (v.a kindlustus) määratluse alapunktis xii kirjeldatud panga- ja muude finantsteenustega seotud nõustamise ja muude finantsabiteenustega, välja arvatud kõnealuses alapunktis kirjeldatud vahendamisega.

12. **MT** suhtes kohaldatakse artikli 13.7 lõiget 1 artiklis 13.1 esitatud finantsteenuste piiriülese osutamise ja piiriülese finantsteenuste kaubanduse määratluse punktis a määratletud finantsteenuste piiriülese osutamise suhtes seoses:

    a) hoiuste vastuvõtmisega;

    b) igat liiki laenudega;

    c) artiklis 13.1 esitatud panga- ja muude finantsteenuste (v.a kindlustus) määratluse alapunktis xi kirjeldatud finantsteabe vahendamise ja edasiandmisega ning finantsandmete töötlemise ja asjakohase tarkvara pakkumisega, ning

    d) artiklis 13.1 esitatud panga- ja muude finantsteenuste (v.a kindlustus) määratluse alapunktis xii kirjeldatud panga- ja muude finantsteenustega seotud nõustamise ja muude finantsabiteenustega, välja arvatud kõnealuses alapunktis kirjeldatud vahendamisega.

13. **RO** suhtes kohaldatakse artikli 13.7 lõiget 1 artiklis 13.1 esitatud finantsteenuste piiriülese osutamise ja piiriülese finantsteenuste kaubanduse määratluse punktis a määratletud finantsteenuste piiriülese osutamise suhtes seoses:

    a) hoiuste vastuvõtmisega;

    b) igat liiki laenudega;

    c) tagatiste ja kohustustega;

d) rahaturumaakleri tegevusega;

e) artiklis 13.1 esitatud panga- ja muude finantsteenuste (v.a kindlustus) määratluse alapunktis xi kirjeldatud finantsteabe vahendamise ja edasiandmisega ning finantsandmete töötlemise ja asjakohase tarkvara pakkumisega, ning

f) artiklis 13.1 esitatud panga- ja muude finantsteenuste (v.a kindlustus) määratluse alapunktis xii kirjeldatud panga- ja muude finantsteenustega seotud nõustamise ja muude finantsabiteenustega, välja arvatud kõnealuses alapunktis kirjeldatud vahendamisega.

14. **SI** suhtes kohaldatakse artikli 13.7 lõiget 1 artiklis 13.1 esitatud finantsteenuste piiriülese osutamise ja piiriülese finantsteenuste kaubanduse määratluse punktis a määratletud finantsteenuste piiriülese osutamise suhtes seoses:

a) igat liiki laenudega;

b) omamaiste juriidiliste isikute ja füüsilisest isikust ettevõtjate poolse tagatiste ja kohustuste vastuvõtmisega välisriigi krediidiasutustelt;

c) artiklis 13.1 esitatud panga- ja muude finantsteenuste (v.a kindlustus) määratluse alapunktis xi kirjeldatud finantsteabe vahendamise ja edasiandmisega ning finantsandmete töötlemise ja asjakohase tarkvara pakkumisega, ning

d) artiklis 13.1 esitatud panga- ja muude finantsteenuste (v.a kindlustus) määratluse alapunktis xii kirjeldatud panga- ja muude finantsteenustega seotud nõustamise ja muude finantsabiteenustega, välja arvatud kõnealuses alapunktis kirjeldatud vahendamisega.

Väärtpaberiportfelli valitsemise teenused

15. Artikli 13.7 lõiget 1 kohaldatakse artiklis 13.1 esitatud finantsteenuste piiriülese osutamise ja piiriülese finantsteenuste kaubanduse määratluse punktis a määratletud finantsteenuste piiriülese osutamise suhtes seoses väärtpaberiportfelli valitsemise teenustega, mida Kanadas tegutsev Kanada finantsasutus osutab Euroopa Liidus asuvale Euroopa Liidu kutselisele kliendile pärast käesoleva lepingu jõustumisel algava nelja-aastase üleminekuperioodi lõppemist. Suurema kindluse huvides tuleb märkida, et selle kohustuse suhtes kohaldatakse Euroopa Liidu usaldatavusnõuete täitmise korda, mis hõlmab vastavushindamist[18].

16. Kõnealuse kohustuse kohaldamisel:

a) tähendab väärtpaberiportfelli haldamine kliendipõhist väärtpaberiportfellide haldamist oma äranägemisel klientide antud volituste alusel, kui tegemist on üht või mitut finantsinstrumenti sisaldavate portfellidega;

[18] See tähendab seda, et kui Euroopa Komisjon on võtnud seoses väärtpaberiportfelli haldamisega vastu samaväärsusotsuse ja Kanada finantsasutus on täitnud muud Euroopa Liidu usaldatavusnõuded, võib asjaomane finantsasutus osutada Euroopa Liidu kutselisele kliendile omal äranägemisel väärtpaberiportfelli valitsemise teenuseid, ilma et ta omaks tegevuskohta Euroopa Liidus. Peale selle ei kohaldata kõnealuse kohustuse suhtes enam Euroopa Liidu liikmesriikide meetmeid, millega piiratakse või keelatakse piiriülene väärtpaberiportfelli haldamine, sealhulgas I ja II lisas esitatud loendites kirjeldatud reservatsioone.

b) ei hõlma väärtpaberiportfelli valitsemise teenused:

i) hooldusteenuseid;

ii) usaldusteenuseid ega

iii) täitmisteenuseid ning

c) on Euroopa Liidus kutselised kliendid need, kes on määratletud vastavalt finantsinstrumentide turge käsitleva 21. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/39/EÜ II lisa I jao punkti 1 alapunktiga e.

13-B LISA

SEISUKOHT ARTIKLI 13.16 LÕIKE 1 JA ARTIKLI 13.21 KOHALDAMISE KOHTA

Lepinguosalised tunnistavad, et usaldatavusmeetmed tugevdavad riiklikke finantssüsteeme, suurendavad asutuste, turgude ja taristu kindlust, tõhusust ja usaldusväärsust ning edendavad rahvusvahelist finantsstabiilsust, hõlbustades teadlikumate laenamis- ja investeerimisotsuste tegemist, parandades turu terviklikkust ning vähendades finantsraskuste tekkimise ja finantskriiside levimise riski.

Seetõttu on lepinguosalised leppinud artikli 13.16 lõikes 1 kokku ettevaatuserandis, mis võimaldab lepinguosalistel võtta vastu või säilitada meetmed ettevaatuse kaalutlusel, ning on andnud artikli 26.2 lõike 1 punkti f kohaselt loodud finantsteenuste komiteele rolli selle kindlaksmääramisel, kas ja – jaatava vastuse puhul – millises ulatuses on artikli 13.21 kohastes finantsteenustega seotud investeeringuvaidlustes kohaldatav ettevaatuserand.

Artikliga 13.21 seotud protsess

1. Finantsteenuste komitee otsustab, täites talle artikliga 13.21 investeeringuvaidlustes antud rolli, kas ja – jaatava vastuse puhul – millises ulatuses on ettevaatuserand nõude suhtes kehtiv kaitse.

2. Lepinguosalised kohustuvad tegutsema heas usus. Kumbki lepinguosaline esitab finantsteenuste komiteele oma seisukoha 60 päeva jooksul alates küsimuse suunamisest finantskomiteesse.

3. Kui lepinguosaline, kelle vastu on esitatud nõue, teatab finantsteenuste komiteele lõikes 2 nimetatud 60 päeva jooksul, et ta on algatanud asjaomases küsimuses otsustamismenetluse, peatatakse lõikes 2 nimetatud tähtaja kohaldamine seni, kuni asjaomane lepinguosaline teatab finantsteenuste komiteele oma seisukoha. Peatamist, mis kestab üle kuue kuu, loetakse heas usus tegutsemise kohustuse rikkumiseks.

4. Kui nõudele vastav lepinguosaline ei esita finantsteenuste komiteele oma seisukohta lõikes 2 nimetatud ajavahemiku jooksul, lõpeb artikli 13.21 lõikes 3 nimetatud tähtaja või kohtumenetluse peatamine ja investor võib jätkata oma nõudega.

5. Kui finantsteenuste komitee ei suuda võtta seoses investori ja riigi vahelise vaidlusega ettevaatuserandit käsitlevat ühisotsust vastu 60 päeva jooksul, edastab ta küsimuse laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu ühiskomiteele[19]. Kõnealune 60 päeva algab hetkest, mil finantsteenuste komitee saab kooskõlas lõikega 2 lepinguosaliste seisukohad.

6. Finantsteenuste komitee või laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu ühiskomitee ühisotsus on vahekohtu jaoks siduv üksnes asjaomase vaidluse raames. Ühisotsus ei kujuta endast lepinguosaliste jaoks siduvat pretsedenti seoses ettevaatuserandi või teiste käesoleva lepingu tingimuste ulatuse ja kohaldamisega.

[19] Kumbki lepinguosaline tagab, et tema esindajate seas laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu ühiskomitees oleksid sel otstarbel finantsasutuste esindajad.

7. Kui laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu ühiskomitee ei ole jõudnud kokkuleppele kolme kuu jooksul alates ajast, mil finantsteenuste komitee küsimuse lõike 5 kohaselt edastas, edastab kumbki lepinguosaline oma seisukoha asjaomast vaidlust menetlevale vahekohtule, välja arvatud juhul, kui laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu ühiskomitee otsustab teisiti. Vahekohus võtab neid seisukohti arvesse otsuse tegemisel.

Kõrgetasemelised põhimõtted

8. Lepinguosalised lepivad kokku, et lepinguosalised ja vahekohtud peaksid juhinduma artikli 13.16 lõike 1 kohaldamisel muu hulgas järgmistest põhimõtetest:

a) lepinguosaline võib ise kindlaks määrata oma usaldatavusnõuete asjakohase taseme. Täpsemalt võib lepinguosaline kehtestada ja jõustada meetmed, millega nähakse ette usaldatavuskaitse, mille tase on ühistes rahvusvahelistes usaldatavuskohustustes sätestatud kaitse tasemest kõrgem;

b) selle kindlakstegemisel, kas meede vastab artikli 13.16 lõikes 1 sätestatud nõuetele, võetakse arvesse seda, mil määral võib meede olla tingitud olukorra pakilisusest ja milline teave oli lepinguosalisele kättesaadav meetme vastuvõtmise ajal;

c) usaldatavusnõuete spetsiifilisust arvesse võttes järgivad kõnealuste põhimõtete kohaldajad võimalikult palju lepinguosaliste vastavates jurisdiktsioonides rakendatavaid nõudeid ja tavasid ning finantsvaldkonda reguleerivate asutuste faktilisi otsuseid, sealhulgas riskihindamisi;

d) i) välja arvatud alapunktis ii sätestatud juhul, käsitatakse meedet artikli 13.16 lõike 1 nõuetele vastava meetmena, kui:

A) meede võetakse ettevaatuse kaalutlustel ja

B) meede ei ole nii karm, et on oma eesmärgi saavutamiseks selgelt ebaproportsionaalne, ning

ii) meede, mis vastab küll alapunkti i nõuetele, ei vasta artikli 13.16 lõike 1 nõuetele, kui tegemist on välisinvesteeringutele kehtestatud varjatud piiranguga või sarnases olukorras olevate investorite meelevaldse või põhjendamatu diskrimineerimisega;

e) tingimusel, et meedet ei kohaldata viisil, mis muudaks meetme sarnases olukorras olevate investorite meelevaldse või põhjendamatu diskrimineerimise vahendiks või välisinvesteeringute varjatud piiranguks, käsitatakse meedet artikli 13.16 lõike 1 nõuetele vastava meetmena, kui:

i) meede on kooskõlas lepinguosaliste ühiste rahvusvaheliste usaldatavuskohustustega;

ii) meetmega püütakse lahendada kriisi finantsasutuses, mis ei ole või tõenäoliselt ei ole enam elujõuline;

iii) meetmega püütakse lahendada kriisi finantsasutuses või juhtida raskustes olevat finantsasutust või

iv) meetmega püütakse säilitada või taastada pärast kogu süsteemi hõlmanud finantskriisi finantsstabiilsus.

Korrapärane läbivaatamine

9. Finantsteenuste komitee võib käesolevat seisukohta mõlema lepinguosalise nõusolekul igal ajal muuta. Finantsteenuste komitee peaks vaatama käesoleva seisukoha läbi vähemalt iga kahe aasta tagant.

Selle raames võib finantsteenuste komitee välja töötada ühise seisukoha artikli 13.16 lõike 1 kohaldamise kohta, tuginedes komitees seoses konkreetsete vaidlustega toimunud dialoogile ja aruteludele ning võttes arvesse lepinguosaliste ühiseid rahvusvahelisi usaldatavuskohustusi.

13-C LISA

SEISUKOHT FINANTSTEENUSTE SEKTORI REGULEERIMIST KÄSITLEVA DIALOOGI KOHTA

Lepinguosalised kinnitavad veel kord oma kohustust tugevdada finantsstabiilsust. Finantsteenuste komitees toimuv dialoog finantsteenuste sektori reguleerimise teemal peab põhinema mitmepoolsel tasandil kokku lepitud põhimõtetel ja usaldatavusnõuetel. Lepinguosalised kohustuvad keskenduma aruteludes küsimustele, millel on piiriülene mõju, nagu piiriülene kauplemine väärtpaberitega (sh võimalus võtta lisakohustusi seoses väärtpaberiportfelli haldamisega) ning asjaomased pandikirjade ja tagatisnõuete raamistikud edasikindlustuse korral, ning arutama küsimusi, mis on seotud filiaalide tegevusega.